

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Hak-al

IN DIT NUMMER

- Big Day 2012
- Goed gezien tussen Lek en Linge
- Hoe wordt de communicatie van de NVWC gewaardeerd?

NIEUWE Column:

Het Oortdeel

Louis van Oort

Beste Hak-al-lezers,

Normaal gesproken treft u in dit deel van de Hak-al enige stichtelijke woorden van uw eindredacteur. En hoewel ik me af en toe een kwinkslag veroorloofde, was het meestal toch een veredelde voorbeschouwing op de rest van ons clubblad. Ik deed er uiteraard altijd enorm mijn best op, maar het is niet bepaald een rubriek waarin je als auteur helemaal los kunt gaan. En als dan uit een enquête over de Hak-al blijkt dat nogal wat lezers 'Van de redactie' overslaan, wordt het tijd om je toch eens achter de oren krabben of je dit wel moet voortzetten. Gelukkig krabden enkele redactieleden mij achter de oren door voor te stellen er een column van te maken. Kijk, dát zijn de betere voorstellen. Hier hoefde ik niet lang over na te denken, het werd een dikke 'ja'. Vanaf nu wordt deze plek echt mijn deel van de Hak-al, het Oortdeel dus. Hopelijk krijg ik hiermee wat meer lezers geïnteresseerd.

Oudere jonge honden

Hoewel ik mijn hele leven al geïnteresseerd ben in natuur in het algemeen en vogels in het bijzonder begon mijn echte vogelaarsleven pas op mijn 28ste. In dat jaar (1995) werd ik lid van de NVWC en dat was een regelrechte openbaring. Al bij de eerste de beste excursie bleek dat mijn kennis uit natuurboekjes en veldgidsen geen knip voor de neus waard was als je eenmaal met echte kenners op pad ging. Pas vanaf dat moment heb ik mijn soorten echt leren kennen. Dat ging vrij rap, want hoewel je met 28 niet meer piep bent, voelde me ik zeker op natuurgebied een leergierige jonge hond. Zo gedroeg ik me ook regelmatig, maar dat is een ander verhaal.

Al een paar jaar later werd ik echter fijntjes aan het onverbiddelijk voortschrijden der tijd herinnerd. Na afloop van een succesvolle twitch (ja eerwaarde natuurliefhebbers, soorten scoren deed ik toen nog vol vuur. Met het zilveren lachje van de pimpelmees ga ik me weer intensiever bezighouden als ik echt niet meer uit de voeten kan) van een steenarend in Drenthe, reed ik met mede-twitchers Arjan Brenkman, Stijn Brand en Chris Harmsen de lange weg terug naar Culemborg. De gesprekken met deze twintigers (echte jonge honden dus) waren meer dan vrolijk, want een steenarend was en is een 'keiharde soort'. Nadat de eerste adrenalinerush was weggeëbd, bleef de vrolijkheid, maar verschoof de focus van vogels naar scabreuze zaken. Ik zal hier niet herhalen wat er allemaal werd gezegd, maar het cliché 'zelden zo gelachen' lag na afloop van de rit op ieders lippen.

Nog nahikkend en met tranen in de ogen van het lachen bracht de chauffeur van dienst Chris me weer terug in de ruwe realiteit, als een kind dat plotseling uit de draaimolen wordt getrokken. „Ik wist niet dat mensen van in de 30 ook nog zulke dingen zeggen”, sprak hij op een toon alsof hij zojuist Maartje van Weegen een aflevering van Het Klokhuis had zien presenteren. Licht verbijsterd en virtueel ineens 20 jaar ouder keek ik hem aan. „Eh ja...”, bracht ik nog heel ad rem uit, waarna ik de rest van de rit niet zo gek veel meer heb gezegd. Geloof ik.

Ik werd dus als een oudere gezien, door iemand die maar net 8 jaar jonger was dan ik. Vrij confronterend allemaal. En dan te bedenken dat een nóg jongere generatie NVWC'ers (de Jobs en Daniëls van deze wereld) aan de poorten van de Ketelvink stond te rammelen.

Achteraf viel het allemaal nogal mee met die leeftijds crisis en kon ik de jeugd aardig bijbenen. Sterker nog, tijdens de afgelopen Big Day heeft de jonge garde slechts het achterlicht gezien van Arjan (inmiddels ook al lang geen jonge hond meer) en mij. Hoewel... even werden we nog aan alle kanten voorbij gereden, toen bleek dat mijn rem aanliep. Gelukkig was Daniël zo sportief om me te helpen. Binnen 10 seconden had hij het euvel verholpen, zodat we weer ongestoord verder konden met onze strafexpeditie. Met een beetje hulp van een jonge hond kon deze oudere hond zich weer even helemaal jong voelen. 🐾

ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling)

De NVWC is een ANBI-instelling en dat betekent dat een gift aan de NVWC aftrekbaar is van het belastbaar inkomen. U heeft dus een belastingvoordeel!

Mailadres

Heeft u een mailadres dan heeft de NVWC graag dat u dat aan ons doorgeeft. Op die manier kunnen wij u o. a. goed op de hoogte houden van actuele zaken over denatuur, zoals via de Tsjieelp. U kunt uw mailadres doorgeven aan: bestuur@nvwc.nl

Colofon

Voor vragen over de bezorging,
Loes Plaisier
0345 - 51 98 47

Redactieadres:
Yvonne van Gils
Fazantstraat 38
4105 WN Culemborg
0345 - 52 37 07
e-mail: redactie@nvwc.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Yvonne van Gils
Harry van de Warenburg
Jan Dirk Buizer

Webbeheer:
Jouke Altenburg

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
e-mail: post@nvwc.nl
website: www.nvwc.nl

Vormgeving:
Jan Dirk Buizer, Berry Lucas

Druk:
Drukkerij Kleur uit de Betuwe
Tiel

Oplage:
400 exemplaren

Distributie:
A. van de Berg, Y. en J. Bosma,
Th. & A. Boudewijn, K. van Elst,
J. Geven, G. Greve, J.J. Geleedst,
A. Jacobs, Y. Jakobs-Lammers,
L. v.d. Kooij, M. Steltenpool,
W. van de Ree, W.&C. Rubers,
W. de Rooij, H. v.d. Warenburg en
F. Waroux.

Lidmaatschap:
Hak-al is een uitgave van de
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
en wordt gratis onder haar leden verspreid.

Nummer 2

- 02 Het Oordeel**
- 04 Nieuws van het bestuur**
- 05 Waar komt die naam vandaan? De Grote Dag**
- 07 Big Day 2012**
- 11 Green rangers**
- 14 Goed gezien tussen Lek en Linge**
- 21 Communicatie enquete NVWC**
- 23 Van de Leesplank**
- 26 Convocaties**
- 30 Hak-al Vogelkennis Puzzel**
- 31 Adressen**
- 32 Agenda**

Voorblad
Kuifeend man op Big Day,
foto Wiegert Steen

Van het bestuur en de huisvestingscommissie

Bestuur

In de Hak-al van februari zei Jouke Altenburg als voorzitter van het bestuur 'vaarwel'. Na een intensieve periode is hij, samen met zijn mede-bestuursleden Yme Jan Bosma (penningmeester), Cocky de Groot (secretaris) en Paul van Buchem, op de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 25 maart van dit jaar afgetreden. Natuurlijk zijn ze door de aanwezigen met een groot applaus bedankt voor hun inzet en inspanningen. Maar ook op deze plaats wil het nieuwe bestuur daar graag nog een HARTELIJK DANK aan toevoegen. Ze laten de NVWC goed toegerust met nieuwe Statuten en een eerste Huishoudelijk Reglement achter. Ook is in deze bestuursperiode het natuuroverleg met de gemeente tot stand gekomen, waarmee een vaste structuur is gegeven aan het tot vorig jaar bestaande ad hoc overleg, meestal naar aanleiding van een 'groen voorval' waarover we met de gemeente van mening verschilden. Met het natuuroverleg, driemaal per jaar en zo nodig tussentijds, hopen we deze voorvallen vóór te zijn.

Jouke en Yme Jan blijven actief in de huisvestingscommissie, die eigenlijk tegen wil en dank is opgezet om een goede ruimte te vinden in plaats van de Ketelvink, die we, zoals jullie weten, in 2013 zullen moeten verlaten. Daarover hieronder meer.

Met het HARTELIJK DANK aan de vertrekkende bestuursleden bedanken we ook alle overige, niet altijd met naam genoemde leden die zich hebben ingezet voor het reilen en zeilen van de club. De NVWC kan niet zonder jullie bijdrage!

Nu is het onze beurt, als nieuw bestuur, om het stokje over te nemen. We missen nog een voorzitter: als u mee zou willen doen bent u van harte welkom om die functie te vervullen. Dat geldt ook voor anderen die als 'gewoon bestuurslid' toe zouden willen treden. Intussen zijn wij met zijn vijven aan de slag gegaan: de twee nieuwe bestuursleden Johan de Kruif (penningmeester) en Arjan Brenkman (focal point natuurzaken) en de drie aanblijvers Gijsje Robeer (Tsjiepl, contact Hak-Al), Jurgen Geven (aanspreekpunt Ketelvink) en ik zelf, Margreet de Nie (secretaris). Onze hoofdaandachtsgebieden staan tussen haken aangegeven, maar ook voor alle andere NVWC-zaken kunt u bij ons terecht. U vindt onze gegevens op de laatste pagina

van deze Hak-al.

Zoals gezegd, is het bestuur met vijf leden eigenlijk onderbezet. We zullen daarom meer dan voorheen proberen het werk in kleinere brokken te verdelen en voor de uitvoering leden erbij te betrekken.

Huisvesting

Huisvesting is een belangrijk aandachtspunt. Op de ALV heeft Jouke uitgebreid verslag gedaan van de mogelijkheden die tot nu toe zijn geïdentificeerd en wat er al is afgevallen. Op de thema-avond van 24 april heeft een aantal leden zich gebogen over de drie opties die als beste naar voren zijn gekomen: kinderboerderij De Heuvel, Stadsboerderij Caetshage en Molen Johanna. Daarbij is gekeken of deze drie locaties aan onze in 2010 vastgestelde eisen voldoen of door aanpassingen/verbouw/nieuwbouw zouden kunnen voldoen. Er is gekeken naar nieuwe kansen en mogelijkheden voor de vereniging, maar ook naar de risico's. Conclusie van de avond was dat alle drie de locaties, met hun voors en tegens, inderdaad goede opties zijn. Geen van de drie opties steekt met kop en schouders boven de andere uit. De huisvestingscommissie moet nog flink aan de slag om de invulling met de diverse partijen te bespreken. We verwachten daar nog zeker tot ruim in de herfst voor nodig te hebben. Daarom zijn we erg blij met de toezegging van de gemeente dat de kelder van de Salaamander tot het eind van het jaar (en indien nodig misschien langer) voor de NVWC gereserveerd blijft. We kunnen daar dus altijd op terugvallen, als deze drie opties op niets uitlopen. We verwachten op de leden-voor-leden dag op 9 september meer te kunnen vertellen.

Wij wensen u een goede zomer met veel natuurplezier toe!

Namens het bestuur,

Margreet de Nie
secretaris

door Ellen Geleedst

Waar komt die naam vandaan

De Grote Dag

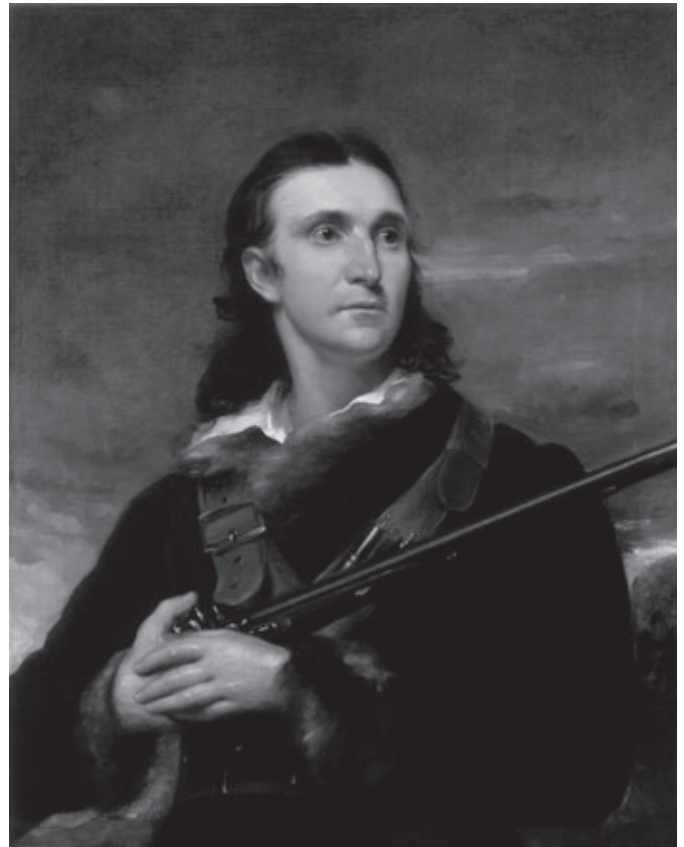
De grote dag – waar gaat dit over? U bent gewend dat ik in deze rubriek een vogel- of planten-naam verklaar. En dan gaat het over ‘de grote dag’. Welke grote dag? Wees gerust, van mij geen vage bespiegelingen over het einde der tijden, dat volgens sommigen op het programma staat voor eind van het jaar. Gaat het dan over het christelijke eind der tijden? Ik maak er nooit een geheim van dat die traditie erg bij me past. Nee hoor, na de verhandeling over het genadekruid van vorige keer zal ik me nu wat koest houden op religieus gebied. Over een trouwdag dan misschien? Traditioneel wordt dat toch ook gezien als de mooiste dag van je leven. Welnu, vorige week was het weer de verjaardag van onze trouwdag en ik denk daar met heel veel genoegen aan terug. Een leven heeft veel mooie dagen, gelukkig, maar onze trouwdag was toch wel een van de mooiste. Maar ook daar ga ik het niet over hebben.

Het gaat hier over de grote vogeldag. ‘The Big Day’, in fatsoenlijk Engels. In dit nummer zult u ongetwijfeld weer verslagen lezen van de ‘Big Day’ van de vogelwerkgroep, versie 2012. Op het moment van schrijven, zitten we een paar dagen voor de aftrap. Vandaag is de gouden snip nog even afgestoft, want hij staat nu nog in ons huis op het dressoir. Maar zaterdag zal hij toch ingeleverd moeten worden. Paul is dit keer niet van plan om mee te doen. Dus over die ‘grote dag’ gaat het. Waar komt toch die naam ‘Big Day’ vandaan? Dat is echt geen verzinsel van de vogelwerkgroep of een van haar leden. Nee, deze naam is al veel ouder en waar hij precies vandaan komt doe ik vandaag uit de doeken.

John James Audubon

“The Big Day” verwijst naar kerst. Ha, toch nog een religieus knipoogje! Maar met het christelijke feest heeft het niets van doen. Het verwijst namelijk naar eerste kerstdag 1900 in de Verenigde Staten. Toen werd de eerste grote vogeltelling aldaar gehouden. Deze Christmas Bird Count (‘kerst vogeltelling’) wordt gezien als de eerste serieuze vogelactiviteit in groepsverband. Hoe was men daar zo toe gekomen?

Om dat te verklaren zullen we kennis moeten maken met Jean-Jacques Audubon, een Franse militair in het leger van Napoleon. Hij was een onwettig kind van een Franse zee kapitein en een serveerster. Om die schande wat te ontvluchten, gaat hij als jonge soldaat naar

John James Audubon 1826, afbeelding Wikipedia

de Verenigde Staten en verandert zijn naam in John James Audubon. Hij is een man van twaalf ambachten, dertien ongelukken en kan eigenlijk maar één ding echt goed: tekenen en schilderen. En dan vooral van het tekenen en schilderen van de natuur. Hij is vooral dol op het tekenen van vogels, vanwege hun dynamiek. En hij tekent ze ook heel dynamisch, wat in die tijd erg ongebruikelijk was. En terwijl zijn vrouw de kost verdient als lerares en de schulden aflost, begint hij aan een eigen missie: het tekenen en schilderen van elke vogel van de nieuwe wereld. Dat mondt uit in het boek ‘The Birds of America’, waarin hij alle vogels vastlegt in 450 schitterende platen.

Hij weet met dit boek een naam te vestigen als vogelkenner en ook een dubieuze naam als avonturier. Audubon kan namelijk het beste vogels tekenen als hij een dood exemplaar bij de hand had. Hij was een goede jager en schoot vogels bij bosjes neer om dan de fraaiste te kunnen kiezen. Tientallen dode vogels per plaatje was de prijs. Maar goed, Audubon verkon-

Witte Giervalk, Audubon, bron Wikipedia

digd wel dat het niet goed is als dieren uitsterven. Daarmee maakt hij ook naam als natuurbeschermer, al is dat gezien zijn eigen jachtgedrag een beetje een dubieuze eretitel. We kunnen in ieder geval zeggen dat het andere tijden waren.

De eerste 'grote dag'

In 1886, als Audubon al een jaar of vijftien overleden is, richt zijn weduwe de eerste vogelbeschermingsorganisatie op. Deze krijgt de naam Audubon Society en had binnen drie maanden al 38 duizend leden. Geen overbodige luxe, want het was in de Verenigde Staten – en dan vooral in het wilde westen – al een lange traditie om op eerste kerstdag zoveel mogelijk vogels dood te schieten, bij wijze van wedstrijd. Je had wedstrijden tussen individuen en tussen groepen, maar ze eindigden steevast met een hele berg dode vogels.

Een vogelliefhebber kwam toen op het idee om de traditie om te zetten: de vogels zouden nu geteld worden en niet meer afgeschoten. Eerste kerstdag 1900 werden er op die manier 90 soorten vogels geteld. Het begin van de grote vogeltellingen, en het begin van vogelen in groepsverband. De eerste 'grote dag' had plaatsgevonden.

Een 'groot jaar'

We maken een sprongetje in de tijd. In 1934 bestond 'The Big Day' nog altijd; de vogeltelling op eerste kerstdag. Maar in dat jaar verscheen er ook een nieuw vogelboek van de hand van de toen nog erg jonge Roger Tory Peterson. Zijn veldgids werd enorm goed verkocht en maakte van het vogels kijken een echte activiteit voor een grote groep mensen. Samen met een Engelse ornitholoog schreef hij ook nog het boek 'Wild America', waarin ze enthousiast verslag doen van hun tochten op zoek naar vogels. Helemaal achteraan in het boek als voetnoot schrijft Peterson het zinnetje: "Eind 1953 telde mijn jaarlijst 572 soorten." En het was dat ene zinnetje dat andere vogelaars aan het denken zette over soortenlijsten, jaarlijsten en meer van dat soort prestigieuze zaken. Opeens waren er meer mensen, mannen moet ik zeggen, die wilden zien hoeveel vogels je in een heel jaar kon waarnemen. Dat veranderde 'de grote dag' in 'het grote jaar'. En nog altijd zijn er mannen die zo'n jaar doen.

In het boek 'Het grote vogeljaar' schrijft een journalist over drie mannen die, in eerste instantie zonder het van elkaar te weten, in 1998 alle drie bezig zijn met

zo'n 'groot jaar'. Een lezenswaardig boek, van Mark Obmascik, ook vertaald in het Nederlands verkrijgbaar.

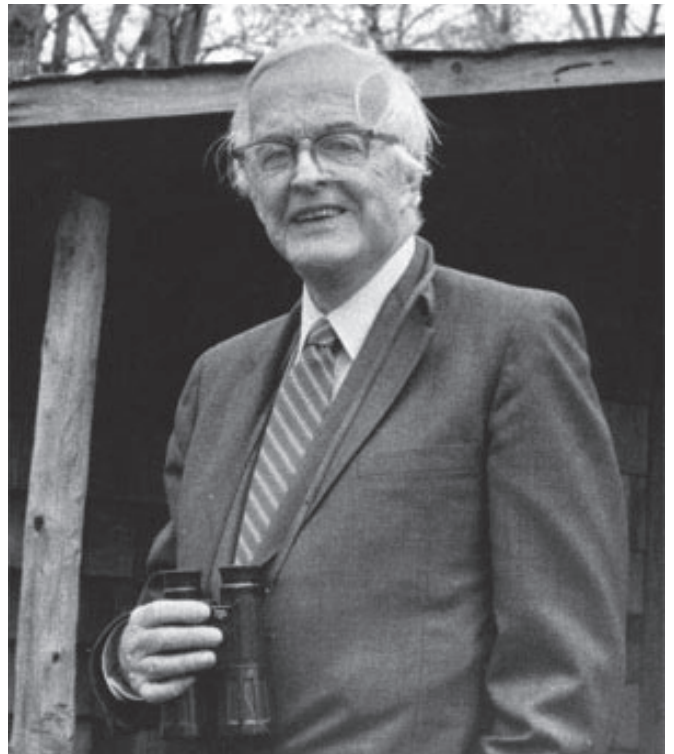
Kerst 2012

Zo zien we dus dat een jager een natuurbeschermer kan zijn. Dat een wedstrijd om zo veel mogelijk vogels af te schieten wordt omgezet naar een vogelkijkwedstrijd op eerste kerstdag. Dat dit dan weer verwordt tot een wedstrijd om in een jaar zoveel mogelijk vogels te zien. En omdat dit maar voor een enkeling is weggelegd, kun je ook weer de overstap maken naar een 'grote dag', die dan niet noodzakelijk op eerste kerstdag hoeft te zijn.

Nu vliegen er in de Verenigde Staten natuurlijk heel wat meer vogels dan in ons werkgebied. Maar een aantal factoren zijn ongewijzigd overgenomen. Het gaat alleen om het zien, en daarom is er altijd een factor van vertrouwen in elkaar nodig. Er hoort een wedstrijd-element bij. En niet onbelangrijk: afschieten mag niet. Maar ik geloof niet dat er ooit een deelnemer van de vogelwerkgroep is geweest die moeite had met dat element van de wedstrijd.

Wat doen we komend jaar met kerst? Misschien een heel leuk idee om dan eens iets anders te organiseren dan kerkbezoek en een etentje met familie. Hoewel, die horen er zeker ook bij. Maar dan ergens een paar uurtjes naar buiten. Misschien kunnen we in NVWC-verband een heel klein dagje houden: 'A very small Day', zo tussen twaalf en drie 's middags. Misschien geen chinees na afloop, maar wel een paar uurtjes in competitieverband leuk bezig zijn met vogels. Wie lijkt het wat? 🐦

Roger Tory Peterson, bron www.pwrc.usgs.gov

Big Day 2012: het verhaal van een verliezer?

Met gespannen verwachtingen stonden 6 ploegen op vrijdag 11 mei aan de start van de grote dag van de Arjan Brenkman Challenge (Sorry Louis!). Inderdaad een ABC-tje. Het woordenboek geeft het als een Tarot aan: wanneer er omstandigheden zijn die logischerwijs en bijna automatisch tot een bepaalde uitkomst leiden.

Maar ook voor deze dus al zekere winnaars was het hard werken dit jaar. Wind en kou stemden de vogels niet tot overdadige zang en de tegenwind was meer dan figuurlijk. Met bewondering en respect dan ook felicitaties voor Arjan en Louis!

door Hans Kunstman

Als onverzadigbare liefhebbers van spek en bonen konden ook Jurgen Geven en Hans Kunstman deze jaarlijkse uitdaging niet laten passeren. Bij de start werden we opvallend hartelijk begroet door alle 100-plussers. (Dat zijn de teams waarvoor de wedstrijd pas begint vanaf 100 soorten.) Dat wij knuffelkandidaten zijn, begrijpen we terdege. Wij zijn immers het team waarvan je weet dat deze je zeker behoedt voor de openbare schandplaats: het verslag in de Culemborgse krant met daarin ook aangegeven wie de loser-trofee heeft gewonnen. Zorgeloos meedoen dus met zo'n team als concurrent. Vorig jaar nog trotse winnaar van de Blinde Vink, waren we dit jaar vastberaden daarvan af te komen. Zowel een plan A als B werd bedacht.

Plan A bestond uit het werven van nieuwe teams van vooral beginnende vogelaars voor de Big Day 2012. Helaas werd ons al ruim voor de grote dag duidelijk dat dit plan niet zou slagen. Dus hebben we vooral veel tijd geïnvesteerd in plan B: zelf beter worden..

Onze jaarsoortlijst van ons werkgroepgebied stond op meer dan 130, maar daarvan waren natuurlijk al weer heel wat wintergasten vertrokken. Die waterpiepers en roodhalsganzen zouden we echt niet meer scoren. Maar de roodborsttapuit, kleine plevier, kluut, wielewaal, zomertaling, daar hadden we zekere plekken voor. Voor de uilen en rovers had Jurgen een eigen warm informatielijntje via de nestkastwerkgroep.

Ook aan ons zwakste punt - de prijs zou voor ons veel beter de Dove Kwartel kunnen zijn - hebben we veel gewerkt. Powered by Sonic, had Hans een hoorapparaat met een speciaal getuned kanaal 3, waarbij de 8 en 10 kHz tonen extra waren versterkt zodat hij ook weer de de vuurgoudhaan goed kon horen. Bij de Zouweboezem hebben we rietzangers als sprinkhaanzanger, snor, kleine karekiet en bosrietzanger goed kunnen

oefenen.

Ons strijdplan hadden we aangepast naar voorbeeld van de toppers. Dat bleek goed uit te pakken. De eerste avond scoorden we bijna alle geplande soorten met als meevallers bruine kiekendief en regenwulp in de Steenwaard.

Het hoogtepunt van de avond deed zich voor in de Baarsemwaard. Net voorbij de trap speurden we naar de ons daar bekende soorten. Al snel hadden we een grasmus in zicht en in dat zelfde kijkerbeeld verscheen onderin lager tussen het riet een blauwborst en geen seconde later aan de linkerkant een roodborsttapuit.

We hadden nauwelijks tijd om 'Nu de kneutjes nog' te denken, want die gingen op hetzelfde moment met z'n tweeën vlak voor ons op het hekje zitten zingen. Vier soorten binnen 2,8 seconden. Een record?

Bijna overmoedig gingen we met 61 soorten op de lijst in de schemering op weg naar onze uilenplekken. In het gebied tussen Bakelbos, Lekdijk, Lange Dreef en Plantage moesten we toch zeker steen- en bosuil kunnen scoren en wie weet ook een ransuil. Maar de wind en koude, voor iedereen de tegenstander dit jaar, speelden ons parten. Geen uil liet zich aan ons horen. Een beetje teleurgesteld waren we rond middernacht wel, maar er zat er niet anders op dan ons eigen uiltje te gaan knappen.

Bij de eerste merelzang, dus nog in het donker waren we de volgende dag alweer op pad naar het Tichelterrein bij Buren. Voor onze sperwer, misschien boomvalk al was het nog wat vroeg en koud dit jaar, boomklever en -kruiper, grote bonte specht, etc.

Helaas troffen we daar alleen de soorten die we de avond tevoren al hadden aangestreept. Onze moraal veerde pas weer wat op toen een gele kwikstaart voor ons over de Hennisdijk schoot en een paartje torenvalken goed getimed hun nestkast verliet. Nu even de boompieper, wielewaal en grauwe vliegenvanger op hun vaste plek scoren. Die konden niet missen.

Patrijs, gespot op de Big Day. Foto Wiegert Steen

De wielewaal was echter nog heel zwijgzaam op het nog steeds vroege uur en ook de grauwe vliegenvanger vond het nog te guur om zich duidelijk te manifesteren. Gelukkig dat de kaalslag langs de Zeedijk de boompieters geen kans gaf zich te verbergen.

Echter, zoals ze ons in de avond 'in de mond vlogen', moesten we ze de volgende dag bijna in het nest betrappen en duurde het heel lang voordat de havik zich op de bekende plek liet zien. Het was heel hard werken, met maar weinig resultaat.

In de middag van de tweede dag deed zich een fenomeen voor dat iedere deelnemer aan de Big Day wel zal herkennen. Ik noem het de 'onwaarneming', een samen-trekking van onwaar en waarneming.

Voor de goede orde en lieve vrede schrijf ik hier vast dat dit begrip niets met fraude, bedrog of oneerlijkheid te maken heeft. Het is het Marathoneffect van de Big Day, dat ontstaat door vermoeidheid (weinig geslapen, veel km afgelegd), een hevig verlangen toch die ene soort te scoren en loyaliteit aan het maatje.

Ik zal het met een voorbeeld proberen duidelijk te maken.

Jurgen en ik hadden nog geen sperwer in de lucht kunnen spotten, dus gingen we hem scoren in de Zump. We wisten de broedlocatie en de diverse plukresten bevestigden dat we warm waren. Ineens zag Jurgen een sperwer wegvliegen. Mijn omdraaireactie was echter te laat om een sperwer met zekerheid te zien. Ik zag 'fets' in een flits wegschieten (op zich is dat al een goed kenmerk voor een sperwer), maar het zou evengoed een duif of koekoek kunnen zijn geweest. Dan ontstaat even de discussie en de verleiding om de soort te schrijven. Jurgen had het echt wel

goed gezien en natuurlijk vertrouw ik hem, maar ik heb hem niet duidelijk herkend. En de rekenregel voor de Big Day is heel afwijkend van wat we op school hebben geleerd: $1 + 0,5 = 0!$ (Als eentje de soort heel zeker heeft herkend, maar de ander niet of half, is de score 0.) Kortom een 'onwaarneming'. Onze rechtlijnige eerlijkheid werd gelukkig beloond want de sperwer liet zich kort daarop nog eens duidelijk aan ons allebei zien.

Ons eindresultaat om 5 uur was 79 soorten, slechts 4 meer dan vorig jaar, maar met afstand onderaan in het klassement. Politiek leggen we dat natuurlijk uit als winst: de kloof, nee canyon naar de top is iets kleiner geworden en we zijn zeker winnaar van het opgetelde

Een onverwachte exoot op de Big Day, Grote Textorwever. Foto Wiegert Steen

De teams van Big Day 2012, met de winnaars van de Gouden Snip. v.l.n.r. JanDirk, Hans, Berry, Jurgen, Wiegert, GerritJan, Theo, Dirk, Job, Daniel, Arjan en Louis.

leeftijden 100-plus klassement. Ook legden we met zo'n kleine verbetering van ons oude record de basis voor een mooie Sergej Boebka serie.

Sergej Boebka was een legendarische polsstokhoogspringer die tussen 1984 en 1994 het wereldrecord 30 keer steeds maar met één centimeter verbeterde om de daaraan verbonden premie (van \$ 25.000,00) te incas-

seren. Voor ons geen prijzengeld natuurlijk, maar voor elke soort erbij onbetaalbare lol.

De Big Bay blijft een unieke happening. Een contest waarvan de verliezers ook nog enthousiast hun verhaal kunnen doen.

Dat telt! 🐦

Opvolg(st)er gezocht voor Yvonne van Gils

Wie komt de Hak-al redactie versterken?

Na ruim 3 jaar in de redactie te hebben gezeten van de Hak-al wil Yvonne van Gils graag haar taken overdragen aan een ander. Niet omdat ze het redactiewerk niet meer ziet zitten, maar omdat haar steeds vaker de tijd ervoor ontbreekt. Wie wil haar opvolgen?

De taken van Yvonne bestaan uit het op vaste momenten versturen van een oproep voor kopij aan de 'vaste' schrijvers en het verzamelen van die kopij. Vervolgens heeft ze het privilege om alle artikelen als eerste te lezen en er alvast de nodige fouten en foutjes uit te halen. Daarna gaat de kopij verder de 'redactiemolen' in. Ze houdt tijdens de totstandkoming van de Hak-al bij welke kopij er precies binnenkomt en maakt aan de hand daarvan de voor de opmaak onontbeerlijke checklist.

Yvonne (en dus haar opvolg(st)er) bewaakt ook de planning. Deze planning komt tot stand tijdens periodiek redactieoverleg. De redactie probeert steeds vlak voor het uitkomen van een Hak-al een vergadering te plannen; maximaal vier keer per jaar dus.

Wie interesse heeft in dit boeiende redactiewerk en het gezellige vierkoppige team wil komen versterken, kan een reactie sturen naar de eindredacteur, Louis van Oort: Lvanoort@planet.nl 🐦

Waarnemingen Big Day 2012

	Theo en Jan Dirk	Dirk en Gerrit Jan	Louis en Arjan	Wiegert en Berry	Job en Daniel	Hans en Jurgen
AALSCHOLVER	1	1	1	1	1	1
BERGEEND	1	1	1	1	1	1
BLAUWBORST	1	1	1	1	1	1
BLAUWE REIGER	1	1	1	1	1	1
BOERENZWALUW	1	1	1	1	1	1
BOOMKLEVER	1	1				
BOOMKRUIPER	1	1	1	1	1	1
BOOMPIEPER	1	1	1	1	1	1
BOOMVALK	1	1				
BOSRIETZANGER	1	1	1	1	1	
BOSUIL	1	1	1	1		
BRAAMSLUIPER	1	1	1	1	1	
BRANDGANS	1	1	1	1	1	1
BRUINE KIEKENDIEF	1	1	1	1	1	1
BUIZERD	1	1	1	1	1	1
CANADESE GANS	1	1	1	1	1	1
EKSTER	1	1	1	1	1	1
ENGELSE GELE KWIKSTR.			1			
FAZANT	x	x	x	x	x	x
FITIS	1	1	1	1	1	1
FUUT	1	1	1	1	1	1
GEKRAAGDE ROODSTAART	1	1				
GELE KWIKSTAART	1	1	1	1	1	1
GIERZWALUW	1	1	1	1	1	1
GRASMUS	1	1	1	1	1	1
GRASPIEPER	1	1	1	1	1	1
GRAUWE GANS	1	1	1	1	1	1
GRAUWE VLIEGENVANGER	1	1	1	1	1	
GROENE SPECHT	1	1	1	1	1	1
GROENLING	1	1	1	1	1	1
GROENPOOTRUITER			1	1	1	
GROTE BONTE SPECHT	1	1	1	1	1	1
GROTE LIJSTER	1	1	1	1	1	
GROTE MANTELMEEUW					1	
GROTE ZILVERREIGER			1	1		
GRUTTO	1	1	1	1	1	1
HAVIK	1	1	1	1	1	1
HEGGEMUS	1	1	1	1	1	1
HOLENDUIF	1	1	1	1	1	1
HOUTDUIF	1	1	1	1	1	1
HUISMUS	1	1	1	1	1	1
HUISZWALUW	1	1	1	1	1	1

	Theo en Jan Dirk	Dirk en Gerrit Jan	Louis en Arjan	Wiegert en Berry	Job en Daniel	Hans en Jurgen
IJSVOGEL	1	1	1	1		
INDISCHE GANS	x	x	x	x	x	x
KAUW	1	1	1	1	1	1
KERKUIL	1	1	1		1	
KIEVIT	1	1	1	1	1	1
KLEINE BONTE SPECHT		1				
KLEINE KAREKIET	1	1	1	1	1	1
KLEINE MANTELMEEUW	1	1	1	1	1	1
KLEINE PLEVIER	1	1	1	1	1	1
KLUUT	1	1	1	1	1	1
KNEU	1	1	1	1	1	1
KNOBBELZWAAN	1	1	1	1	1	1
KOEKOEK	1	1	1	1	1	1
KOKMEEUW	1	1	1	1	1	1
KOLGANS	1	1	1	1	1	
KOOLMEES	1	1	1	1	1	1
KRAKEEND	1	1	1	1	1	1
KUIFEEND	1	1	1	1	1	1
LEPELAAR	1	1			1	1
MATKOP	1	1	1	1	1	
MEERKOET	1	1	1	1	1	1
MEREL	1	1	1	1	1	1
NACHTEGAAL	1	1	1			
NIJLGANS	x	x	x	x	x	x
OEVERLOPER	1	1	1	1	1	1
OEVERZWALUW	1	1	1	1	1	1
OUIEVAAR	1	1	1	1	1	1
PATRIJS		1	1	1		
PIMPELMEES	1	1	1	1	1	1
PONTISCHE MEEUW					1	
PURPERREIGER			1			
PUTTER	1	1	1	1	1	1
RANSUIL		1	1	1	1	
REGENWULP	1	1	1			1
RIETGORS	1	1	1	1	1	1
RIETZANGER	1	1	1	1	1	1
RINGMUS	1	1	1	1	1	1
ROEK	1	1	1	1	1	1
ROODBORST	1	1	1	1	1	1
ROODBORSTTAPUIT	1	1	1	1	1	1
SCHOLEKSTER	1	1	1	1	1	1
SLOBEEND	1	1	1	1	1	1

	Theo en Jan Dirk	Dirk en Gerrit Jan	Louis en Arjan	Wiegert en Berry	Job en Daniel	Hans en Jurgen
SMELLEKEN						1
SPERWER	1	1	1	1	1	1
SPOTVOGEL	1	1	1	1	1	
SPREEUW	1	1	1	1	1	1
SPRINKHAANZANGER	1	1	1	1	1	
STAARTMEES	1	1	1	1	1	1
STEENUIL	1		1	1	1	
STORMMEEUW	1	1	1	1	1	1
TAPUIT		1	1			
TJIFTJAF	1	1	1	1	1	1
TORENVALK	1	1	1	1	1	1
TUINFLUITER	1	1	1	1	1	1
TURELUUR	1	1	1	1	1	1
TURKSE TORTEL	1	1	1	1	1	1
VELDLEEUWERIK	1	1	1	1	1	
VINK	1	1	1	1	1	1
VISDIEF	1	1	1	1	1	1
VLAAMSE GAAI	1	1	1	1	1	1
WATERHOEN	1	1	1	1	1	1
WATERRAL		1	1	1		
WESPENDIEF		1				
WIELEWAAL	1	1	1		1	
WILDE EEND	1	1	1	1	1	1
WINTERKONING	1	1	1	1	1	1
WINTERTALING			1	1	1	
WITTE KWIKSTAART	1	1	1	1	1	1
WULP		1	1			
ZANGLIJSTER	1	1	1	1	1	1
ZILVERMEEUW	1	1	1	1	1	1
ZOMERTALING	1		1	1	1	
ZOMERTORTEL			1			
ZWARTE KRAAI	1	1	1	1	1	1
ZWARTE ROODSTAART	1	1		1	1	
ZWARTE STERN			1			
ZWARTKOP	1	1	1	1	1	1
Slechtvalk						1
Vuurgoudhaan	1		1			1
Keizergans	x					
Zwarte zwaan	x					
Totaal	100	101	109	98	100	79

De Green Rangers

tekst en foto's: Winny Verdouw

Nestkastjes timmeren en kerststukjes maken

17 dec. 2011

De klusgroep had al mooie op maat gezaagde plankjes liggen en wij hadden voor mooie groene takken gezorgd. Toch nog een heel karwei om de spijkers in het nogal harde multiplex te timmeren.

Maar met de geduldige mannen van de klusgroep, gingen alle kinderen met een mooie nestkast naar huis. Ondertussen konden de kinderen een mooi kerststukje maken. Met dank aan Leo, Frans en Wim.

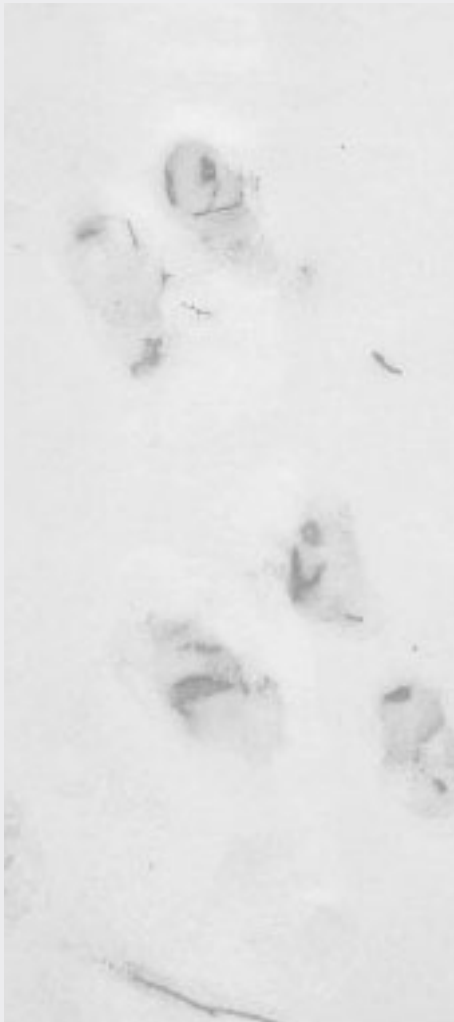
Zandput in de winter

11 februari 2012

We maakten een wandeling rond de Zandput. Het is soms wel even zoeken. Het meer ligt er prachtig ij. Helemaal dichtgevroren. Alles ligt onder een dikke laag sneeuw. Overal kan je sporen zien in de sneeuw. Hazen en konijnen, muizen en heel veel vogelpootjes.

Als we terug zijn heeft Michiel het vuur al aan om de chocolademelk op te warmen.

Heerlijk zo'n winterwandeling in de vrieskou!

Stenen zoeken langs de Lek

24 maart 2012

Eerst wisten we het niet, maar Gerrit-Jan, die tegenwoordig bij de jeugdgroep helpt, weet heel veel van stenen. Hij wist er leuk over te vertellen. Al gauw ging iedereen op zoek naar stenen en dat zijn er heel wat. We hebben heel veel vuurstenen gevonden, maar om daarmee een vuurtje te maken valt niet mee. Met een vergrootglas en een zonnetje lukt het beter. Het was een open activiteit en er kwamen veel extra kinderen, waarvan sommigen bleven. Het was heerlijk weer.

Reeën kijken met Annette van Berkel

Om half 7 's ochtends hadden we afgesproken bij de Ketelvink. Bijna alle kinderen waren vroeg opgestaan en namen van hun gapende ouders afscheid. Het was gelukkig een heldere ochtend. De dagen daarvoor waren steeds mistig geweest. Eerst naar de Regulieren gefietst en bij het hek aan de Zeedijk de fietsen neergezet. Verrekijkers verdeeld en toen muisstil achter Annette aan. We hadden geluk! Wel 9 reeën lieten zich zien. Heel spannend allemaal.

Ree, bron: Wikipedia Pizykuta

Uilendierenpark "de Paay"

door Thessa Temminck

Zaterdag 14 april zijn we met de jeugdgroep naar uilendierenpark "de Paay" in Beesd geweest. Het was een erg leuk uitje.

Als eerste kwamen we bij het hok van de Harry Potter uilen: de sneeuwuil. Echt mooie vogels. Voordat we bij de andere uilen kwamen, zagen we doodshoofdaapjes, otters, speciale vogels en kangoeroes. Helaas was de uilenexpert niet aanwezig om te vertellen over de bijzondere uilen. Maar een medewerker van "de Paay" vertelde ons het één en ander over de verzorging van de uilen en waarom de uilen in dit park verblijven. Het zijn vooral uilen die niet in de vrije natuur van Nederland voorkomen.

Nadat we de uilen hadden bezocht, mochten we nog een uurtje vrij rondkijken in het park. O.a. bij de stokstaartjes, roofvogels en in het reptielenhuis. Zoals altijd was er ook weer iets lekkers meegenomen door de groepsleiding en doordat zelfs de zon doorkwam, hebben we heerlijk gepauzeerd tussen de kippen en de duiven die rondscharrelden op het pleintje.

Als vakantietip: een fietstochtje met tussenstop bij "de Paay" is zeker leuk voor de jeugd.

Plantjes zoeken

12 mei 2012

Het was een beetje wisselvallig weer, maar het viel mee. We klommen op de fiets vanaf de Ketelvink en kwamen dankzij de opvallende jakjes heelhuids in de Baarsemwaard. Onder leiding van Leo van der Kooy en Kees van de Vate, van de Plantenwerkgroep, kregen de kinderen de opdracht zoveel mogelijk plantjes te zoeken van verschillende families.

Na een half uurtje zoeken hadden we flinke bossen bloemen verzameld en gingen we ze netjes uitsorteren. Je moest naar de vorm van de bloem kijken en dan kwamen we op een aantal families:

Familie van de lipbloemigen, waaronder witte dovenetel, gevlekte dovenetel, hondsdrif, en de brandnetel behoren.

Familie van de sterbladigen. Hiervan vonden we echt walstro en kruisbladwalstro.

Boterbloemfamilie met de scherpe boterbloem en de knolboterbloem. Bloemen met vijf blaadjes.

Familie van de kruisbloemen. Bloemen met vier blaadjes. Koolzaad en look zonder look.

Familie van de schermbloemigen met het fluitenkruid.

Composieten met heel veel samengestelde bloemen zoals de paardenbloem en de gele morgenster.

Vlinderbloemigen met roze klaver en voederwikke.

Een erg leuke ochtend. Het is toch leuk om de gewone bloemen, die je overal ziet een beetje kan benoemen?

door Dirk van Opheusden

Dit keer wordt een extra lange periode beschreven, omdat de vaste bijdrage per ongeluk niet geplaatst is in de vorige Hak-al.

September 2011 – mei 2012

Hoe het weer is als deze Hak-al op de deurmat valt kan geen Gerrit Hiemstra of Piet Paulusma voorspellen. Maar als ik nu uit het raam kijk zie ik sneeuw. Na een lange, zachte aanloop is het dan toch winter geworden. En wat voor een. Koude records zijn gebroken, NS en Prorail hebben de volkswede over zich afgeroepen doordat er na één sneeuwbuï al nauwelijks meer treinen reden. Gelukkig valt er buiten er veel te genieten. Vogels die je gewoonlijk niet ziet hier in de buurt kom je nu met wat geluk wel tegen. Wie weet ploft er een appelvink op de voerplank met zonnepitten. In een slootkant kun je een watersnip treffen, en zijn neef de houtsnip komt tijdens strenge winters soms verrassend dicht in de buurt van menselijke bebouwing. Alle reden om ogen en oren open te houden. In deze 'Goed gezien' een aantal waarnemingen van vóór de kou: een pimpelmees met een afwijking, de laatst waargenomen argusvlinder in zeker tien jaar, een nachtvlinder die overdag vliegt en meer op een vogeltje lijkt, en een uil waarvoor je geluk moet hebben.

Melanistische pimpelmees

De melanistische pimpelmees bij Johan de Kruif in de tuin (foto: Johan de Kruif)

'Afgelopen week heb ik 2x een pimpelmees met zwarte kop in de tuin op de vetbollen gehad. Hij laat zich moeilijk zien, maar valt direct op. Ik ga voorlopig uit van een pimpelmees. Ik wil nog wel proberen er een foto van te maken, maar tot nu toe is dit niet gelukt. Het is best wel een bijzonder gezicht. Komende week ben ik vrij en is er wat meer tijd om hem mogelijk nog eens te bewonderen.'

Dat mailt Johan de Kruif op vrijdag 23 december 2011. Een paar dagen later lukt het hem inderdaad om foto's van de bijzondere mees te maken. Johan denkt dat het een pimpelmees is. Op sommige foto's lijkt het smalle borststreepje inderdaad nog herkenbaar, en de blauwe gloed op vleugels en staart pleiten ook vóór pimpelmees. Inmiddels heeft vergelijkingsmateriaal uit Groot-Britannië mogelijke twijfel weggenomen: op de website van de British Trust for Ornithology (BTO) staat een foto van een pimpelmees die als twee druppels water lijkt op het beestje in Johans tuin. Zie: <http://www.bto.org/volunteer-surveys/gbw/about/background/projects/plumage/gallery>.

Omdat de Britse opvallend gekleurde mees naast een gewone pimpelmees van de pinda's zit te smikkelen is goed te zien waar de verschillen zitten. De gewone pimpelmees heeft een zwarte oogstreep en een zwarte kraag, die vanuit de bef onder de snavel rondom de nek loopt. Bij de afwijkende mees is alles boven die kraag, dus de hele kop, zwart. Het witte vleugelstreepje ontbreekt. De rug lijkt de normale tint groen te hebben, maar de armpennen lijken een slag donkerder, net als het geel op de buik. Het kenmerkende iriserende blauw ontbreekt vrijwel volledig; er is alleen een blauwe gloed

te zien op de vleugels en de staart.

Wat is er aan de hand met de pimpelmees in Johans tuin en zijn Britse lookalike? De vogels hebben een pigmentafwijking. Een genetische afwijking zorgt ervoor dat de vorming van kleurcellen anders dan gewoonlijk is verlopen. Om precies te zijn gaat het in dit geval om een te veel aan melanine, de kleurstof die verantwoordelijk is voor bruine en zwarte tinten. Anders gezegd: het is een melanistische pimpelmees. Melanisme is een relatief vaak voorkomende pigmentafwijking. Het is als het ware de tegenhanger van albinisme, waarbij alle pigment ontbreekt. Een derde soort pigmentafwijking is leucisme.

Carotenoïden en melaninen

Hoe zit dat met die pigmenten? De kleuren van vogelveren worden veroorzaakt door twee soorten pigment: carotenoïden en melaninen. Blauwe, paarse en metaalachtige groene kleuren worden niet door pigment veroorzaakt, maar door de structuur van de veren; vandaar de naam structuurkleuren.

Carotenoïden maakt een vogel niet zelf aan; hij krijgt ze binnen via plantaardige voeding. Houders van kleurkanaries weten al heel lang dat je een gele kanarie oranje kunt laten worden door hem dagelijks geraspte wortel te voeren. Onder invloed van enzymen kunnen de carotenoïden worden omgezet in kleurstoffen. Zo zijn ze verantwoordelijk voor de meeste geel- en roodtinten. Het roze van de flamingo is een carotenoïdekleur. Maar ook de groenling dankt zijn groene kleur deels aan carotenoïden. Genetische afwijkingen (mutaties) die kleurafwijkingen veroorzaken, komen maar heel weinig voor.

Mutaties komen vaker voor bij de melaninen, die weer te verdelen zijn in twee groepen. Eumelanine is verantwoordelijk voor zwart en bruine tinten. Phaeomelanine geeft geelbruine tot roodbruine kleuren. De intensiteit van de kleur is afhankelijk van twee factoren, namelijk van de hoeveelheid pigment (de concentratie), en van de mate waarin die (onder invloed van een enzym) is geoxydeerd. Dus grijs en zwart worden beide veroorzaakt door eumelanine, alleen is de concentratie in het grijs lager dan die in het zwart. Mutaties kunnen gevolgen hebben voor zowel de concentratie (of zelfs afwezigheid) van melanine, als voor de mate van oxydatie van de aanwezige melanine. Een vogel die van nature zwart is maar waarbij het eumelanine minder sterk is geoxydeerd dan normaal valt bruin uit. Heeft hij minder eumelanine, dan is hij grijs van kleur.

Terug naar de melanistische pimpelmees bij die bij Johan aan de vetbol hangt. Het zwart in de kop duidt erop dat hier (veel) meer eumelanine zit dan gebruikelijk. Het is niet meer

De Britse lookalike, samen met een normale pimpelmees. (foto: Andrew Cook/IBTO)

De melanistische versie van de berkenspanner is een normale variant geworden (foto: Wikimedia Commons/Martinowsky)

Van de kustmammoetboom zijn enkele albino exemplaren bekend (foto: Wikimedia Commons/Cole Shatto)

geoxydeerd dan gewoonlijk, want oogstreep, bef en halsring zijn altijd zwart. Ook het feit dat de meeste andere veervelden donkerder zijn dan gebruikelijk wijst erop dat er in die velden meer melanine aanwezig is dan normaal.

Het omgekeerde is ook mogelijk, dus dat er juist minder pigment aanwezig is, of minder geoxydeerd. Dat fenomeen heet leucisme. Het meest bekend is dit van vogels die overwegend zwart zijn gekleurd, zoals zwarte kraaien, kauwen en merels, die dan witte plekken in het verenkleed hebben. Meestal lijken die willekeurig verspreid. Wat minder vaak voorkomt is dat het phaeomelanine 'gereduceerd' is. Dat kan dan leiden tot dramatische zaken als een roodborst zonder rode borst - roodborst-onterend, mag je wel zeggen. Ook een volledig witte vogel is meestal een leucistische vogel, en geen albino. Anders dan een albino heeft een leucistische vogel zijn normale oogkleur. Albinisme is een afwijking met meer gevolgen dan alleen kleurloosheid, zoals overgevoeligheid voor zonlicht. Een leucistische vogel heeft daar geen last van. Maar omdat 'ie zo vreselijk opvalt, is zijn levensverwachting wel minder hoog dan die van een normaal gekleurde soortgenoot.

Zwarte en witte berkenspanners

Niet alleen bij vogels komen kleurmutaties voor. De tot de verbeelding sprekende zwarte panter mag je met alle recht van de wereld uitschelden voor 'melanistisch luipaard'. Je zegt er niets verkeerd mee. Een ander treffend voorbeeld is de berkenspanner. Rond 1960 werd in Engeland ontdekt dat in sommige steden alleen zwarte exemplaren voorkwamen van deze vlinder, die normaal gesproken wit gekleurd is. Het bleek dat in de gebieden waar de donkere berkenspanners vlogen veel steenkolen gestookt werden. Het roet die hierdoor vrijkwam zette zich af op de schors van de bomen waarop de vlinders overdag rustten. Daardoor waren de melanistische vlinders beter gecamoufleerd dan het oorspronkelijke lichte type, zodat de overlevingskans toenam. Daarom werd de mutatie opgenomen in het spectrum van normale eigenschappen van de soort.

Kleurmutaties overschrijden zelfs de grens tussen het dieren- en het plantenrijk. Van de Noord-Amerikaanse kustmammoetboom (*Sequoia sempervirens*) zijn albino exemplaren gevonden. Het bijzonder hieraan is dat deze bomen weten te overleven terwijl zij zelf geen bladgroenkorrels bezitten en dus niet door fotosynthese suikers kunnen maken. De albino's redden het door zich te gedragen als parasieten. Via de wortels tappen ze de sapstroom van andere planten af.

Hobbykwekers spelen naar hartelust met kleurmutaties. Van kanaries, zebravinken en grasparkieten bestaan ontelbare kleurslagen, waarbij bijvoorbeeld in veervelden met zowel eumelanine als phaeomelanine de eerste is onderdrukt, waardoor de tweede in volle glorie kan stralen. Bij deze sterk gedomesticeerde vogelsoorten is de afwijking de norm geworden. Dat lijkt ook voor de vogels zelf te gelden; ze hebben tenminste geen moeite om een partner te vinden en zich voort te planten. Kennelijk speelt kleur bij de partnerkeuze niet altijd zo'n belangrijke rol als je zou denken. Het is dus best mogelijk dat de melanistische pimpelmees nageslacht krijgt. Omdat het melanisme een genetische afwijking is, is het denkbaar dat dat nageslacht ook melanisme vertoont. Dit mechanisme draagt bij aan het ontstaan van nieuwe soorten. Wie weet scoort de 'zwartkopmees' flink in de Nationale Tuinvogeltelling van het jaar 2512.

(Bronnen: Website Vogelwerkgroep Engbertsdijkvenen, Wikipedia)

Kolibrievlinder

'Ik heb zojuist een kolibrievlinder gezien bij ons in de tuin aan de Goilberdingerdijk.' (Annelies Huijgen, 13 september 2011)

'Vanuit mijn kantoor met uitzicht op de tuin had ik al een paar keer een kolibrievlinder zien vliegen bij de kamperfoelie, maar elke keer als ik buiten kwam met mijn camera was hij alweer gevlogen. Deze keer had ik meer geluk, zie bijgevoegde foto's!' (Petra Ringenaldus, 23 september 2011)

De kolibrievlinder is een overdag vliegende nachtvlinder uit de familie van de pijlstaarten. Met zijn dikke achterlijf en spanwijdte van ongeveer vier à vijf centimeter is het een forse verschijning. Dat in combinatie met zijn gedrag laat de vlinder behoorlijk lijken op een kolibrie: snel van bloem tot bloem vliegend, om daar stilstaand in de vlucht met zijn lange roltong uit te drinken. De voorvleugels zijn warmbruin, maar in de vlucht vallen vooral de oranje ondervleugels op. De kolibrievlinder is een trekvlinder die in allerlei biotopen gezien kan worden. De soort heeft een lange vliegtijd, van februari tot november, maar de meeste worden gezien in augustus en september. De waarnemingen van Annelies en Petra passen dus prima bij de tijd van het jaar.

(Bron: Vlindernet)

Argusvlinder

Bij het uitzichtpunt in de Baarsemwaard vloog nog een uitzonderlijk late argusvlinder. (Rob van de Haterd, Jan Dirk Buizer & Theo Boudewijn, 14 november 2011)

De argusvlinder hoort bij de familie van de aurelia's en heeft een spanwijdte van vier tot vijf centimeter. De grondkleur van de vleugels is oranje, met donkerbruine lijnen en zwarte oogvlekken. Hoewel het een wijd verspreide vlinder is nemen de aantallen de laatste tien jaar dramatisch af, om nog niet opgehelderde redenen. Tegenwoordig komen de grootste aantallen voor in de duinen en in Zuid-Limburg. En, zoals een verspreidingskaartje uit 2009 op Vlindernet.nl laat zien, in het rivierengebied. Daar is zijn favoriete biotoop dan ook wel te vinden: gevarieerde graslanden met stukken kale grond langs slootkanten, wegen, dijken, heggen en bosranden. Ook op Waarneming.nl is te constateren dat de aantallen waargenomen argusvlinders de laatste tien jaar toenemen.

Jaarlijks vliegen er twee generaties; de eerste van eind april tot eind juni en de tweede van begin juli tot eind augustus. Soms is er een derde generatie, die dan vliegt tot begin november. De argusvlinder van Rob, Jan Dirk en Theo was dus inderdaad uitzonderlijk laat. Op Waarneming.nl is het zelfs de laatste waarneming van de laatste tien jaar!

(Bronnen: Vlindernet, Waarneming.nl)

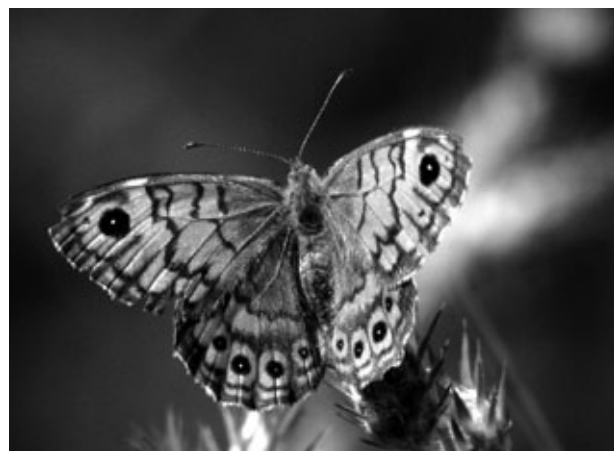
Velduil

'Vanmiddag een paar uurtjes bij het einde van de Weidsteeg aan de Lek vertoefd. Rond half drie keek ik naar een buizerd, die door kraaien werd gepest. Ik dacht dat het de lichte buizerd was die ik een paar minuutjes eerder zag, maar bekeek alles in de hoop op een ruigpootbuizerd. Het was echter helemaal geen buizerd, maar een velduil. Zeker geen alledaagse

De kolibrievlinder drinkt stilstaand in de vlucht nectar uit bloemen, net als een kolibrie (foto: Petra Ringenaldus)

Argusvlinder. Dit is een vrouwtje, de mannen hebben nog een zwarte geurstreep op de voorvleugels (foto: Wikimedia Commons/Centine)

Velduil in de Beusichemse waard
(foto: Jan Dirk Buizer)

verschijning rond Culemborg en voor mij de tweede die ik er gezien heb (de vorige in 1998). De afgelopen drie jaar zijn er volgens waarneming.nl vijf of zes gezien, allemaal in april of oktober/november. (Jan Dirk Buizer, 23 oktober 2011)

Een ontmoeting met een velduil is altijd indrukwekkend. Al is het maar omdat die ontmoeting meestal nogal verrassend is. Nietsvermoedend struin je wat door de ruigte, en plotseling vliegt er vlak voor je voeten een groot beest op. Dat kijkt je vervolgens recht aan met een paar indringende, felgele ogen. Je kunt hem nog een poosje volgen, tot de uil een stuk verderop de begroeiing in duikt en op slag verdwenen is. Alsof hij er nooit is geweest.

Bij Jan Dirks velduil ging het anders; die was vermoedelijk op trek. Anders dan je misschien zou vermoeden kunnen velduilen daarbij behoorlijk hoog vliegen. Dat bleek ook wel een kleine week later op de telpost in de Redichemse waard. Een velduil kwam toen zo hoog over dat er alleen met behulp van een kijker een velduil van te maken was.

Velduilen zien we hier in de buurt uitsluitend als doortrekker. Elders in Nederland, bijvoorbeeld in Zeeland, overwinteren ze ook. Sommige velduilen trekken nog een stuk zuidelijker, tot in Zuid-Spanje en zelfs Midden-Afrika. Broeden doen ze bij ons nog op een paar Waddeneilanden, maar vooral een stuk noordelijker, in Scandinavië en Rusland. Op de Wadden gaat de velduil als broedvogel achteruit door verruiging van de duinvegetatie. Maar ook elders wordt zijn leefgebied bedreigd, vooral door verdroging.

In de buurt van Culemborg zijn de meeste velduilen gezien in de uiterwaarden van de Lek. Jouke Altenburg heeft er in april 2010 een jagend mogen bewonderen op de akkers rond De Neust, bij Mariënwaard. Maar zoals de waarneming van Bram Aarts uit oktober van datzelfde jaar bewijst kun je ook een velduil tegenkomen als je op het station op je trein staat te wachten. Het blijft een kwestie van geluk hebben.

(Bronnen: Handboek vogels van Nederland (Luc Hoogenstein en Ger Meesters/KNNV Uitgeverij), Roofvogels en uilen (Felix Heintzenberg/Tirion Natuur))

Gewone dwergvleermuis

' Deze vleermuis heb ik gefotografeerd 27-02-2012 op de buitenmuur van de Martin Luther King. Heeft er ongeveer 2 a 3 dagen gehangen en vond dit wel bijzonder.' (Louise Harmsen)

Vleermuizenman (niet te verwarren met Batman!) Jan Dirk Buizer reageert:

' De vleermuis is naar alle waarschijnlijkheid een gewone dwergvleermuis. De vorm van de oren (kort en rond) en het formaat (klein) wijst op een dwergvleermuis. In Nederland komen drie soorten dwergvleermuizen voor: de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de kleine dwergvleermuis.

De kleur van de armen en oren (donker, op het zwarte af) sluit de ruige dwergvleermuis uit. Die heeft grijzere armen en oren en is het dus niet.

Op basis van de foto is niet te zien of het om een gewone of kleine dwergvleermuis gaat. Daarvoor is een scherpe foto van de neus nodig (of een meting van de vingerkootjes van de middelvinger). De kleine dwergvleermuis is echter zeer zeldzaam in Nederland en is in Culemborg nog nooit waargenomen (wel op de Utrechtse Heuvelrug en in

Utrecht overigens, dus heel ver zit hij niet). De gewone dwergvleermuis is juist de algemeenste vleermuis in Nederland. De vleermuizen die 's avonds vaak in woonwijken rondvliegen, zijn bijna altijd gewone dwergvleermuizen. Vandaar dat we ervan uitgaan dat het een gewone dwergvleermuis is.

Leuke waarneming! Er worden in deze tijd van het jaar wel eens vaker vleermuizen gezien die buiten aan gebouwen hangen, maar twee à drie dagen is wel lang.'

Roodhalsgans

Maandag 5 maart:

'Niet elke dag in ons gebied aanwezig: roodhalsgans in de Steenwaard. Bereid je wel voor op een zoekplaatje! Vanmiddag om 15.00 uur nog aanwezig - zoals altijd - tussen een groep brandganzen. (Ze - het zijn er twee - zitten heel ver tegen de waterlijn aan.)' (Hans Kunstman)

Niet elke dag in ons gebied aanwezig, en een dier waar iets over te vertellen valt: daarmee is de roodhalsgans een uitstekende kandidaat voor 'Goed gezien'. Aan de slag dus. Omdat de foto bij Hans zijn mailtje niet van de allerbeste kwaliteit is eerst maar eens gevraagd of Hans ook een betere foto kan aanleveren. Die blijkt er niet te zijn. Want, jammer voor Hans maar koren op de molen voor de schrijver van dit stukje: Hans' verhaal van het zoeken naar de roodhalsganzen blijkt exemplarisch. In het veld heeft Hans ze helaas niet gezien. Pas op de overzichtsfoto's die hij maakte vond hij de vogels terug. En dat ligt niet aan Hans!

Is die roodhalsgans zo moeilijk te herkennen dan? Als je hem van dichtbij bekijkt zou je toch zeggen van niet. Het verenkleed is behoorlijk contrastrijk; het lijf is overwegend zwart met een witte flankstreep. De hals heeft een warm steenrode kleur. De harlekijnachtige kop is het bontst. De basiskleur is zwart, met tussen oog en snavel een witte vlek. De steenrode vlek op de oorstreek is witomrand. Dat moet toch wel opvallen tussen de saaier kol- en brandganzen waar een roodhalsgans meestal tussen zit, zou je denken.

De werkelijkheid is anders. Van die bontgekleurde kop zie je in het veld niet veel terug, om de eenvoudige reden dat die kop het grootste deel van de tijd dicht bij de grond bezig is met gras eten. Tussen al die andere ganzenlijven is de kop gewoon niet in beeld. Hetzelfde geldt voor die mooie steenrode hals. Dus wie daar naar gaat zoeken tussen een paar honderd grazende ganzen komt bedrogen uit. In de praktijk blijkt niet de steenrode kleur het meest opvallende kenmerk te zijn, maar die witte flankstreep. Op de foto van Hans is dat goed te zien. Maar ook als je dat weet blijft het vaak een zoekplaatje.

De kans dat je bij ons in de buurt een roodhalsgans tegenkomt is niet zo groot, maar het is ook niet uitgesloten. Het grootst is de kans uiteraard in het 'ganzenseizoen', zo van november tot maart. Zoals gezegd, worden ze bij ons vooral aangetroffen in groepen brand- en kolganzen. Omdat roodhalsganzen ook als sierganzen worden gehouden is het altijd opletten of je niet met een 'escape' te maken hebt (meestal te herkennen aan pootringen). Recente waarnemingen zijn er uit 2001 (Steenwaard), februari 2004 (Steenwaard), januari en november 2005 (Steenwaard en Buitenwaard) en september en oktober 2007 (Redichemse en Heulse waard).

Broeden doet de roodhalsgans op de Russische toendra, onder andere op het schiereiland Taymir. De hele populatie is ongeveer 80.000 vogels groot. Vrijwel de hele populatie overwintert in Roemenie, Bulgarije en Hongarije. Bij ons komen vogels terecht die naar het westen afdwalen.

De vleermuizen die 's avonds vaak in woonwijken rondvliegen zijn bijna altijd gewone dwergvleermuizen (foto: Louise Harmsen)

Op afstand en in een grote groep ganzen vallen roodhalsganzen vaak minder goed op dan je zou verwachten (foto: Hans Kunstman)

'Een prachtig gansje met een goed karakter' (foto: Saxifraga / Piet Munsterman)

'Je zou een leuke discussie kunnen aangaan of ik ze nu wel echt heb waargenomen', oppert Hans. Ik stel voor dat we het Hans gewoon gunnen. Dat past ook het best bij de aard van het beestje – de roodhalsgans – zoals die op de website van een watervogelhandel wordt beschreven: ' Een prachtig gansje met een goed karakter'. (Bronnen: Waarneming.nl; Handboek Vogels van Nederland (L. Hoogenstein/Ger Meesters, KBBV Uitgeverij)

Marmerspanner

Vrijdag 6 mei:

"s Avonds vlak voor ik naar bed wilde gaan, vloog er ineens een nachtvlinder door onze huiskamer. Hij dacht kennelijk dat een van onze lampen een nachtvlinderval was, want daar kroop hij onder. Nadat ik hem had gevangen, bleek het echt een schoonheid te zijn. Het was een marmerspanner, een soort die we nog niet eerder in Culemborg hebben waargenomen. De soort is algemeen op de zandgronden, en wordt af en toe buiten de zandgronden waargenomen. De rups zit op verschillende waardplanten, waaronder springzaad. Hoe hij in onze huiskamer terecht kwam is gissen. Het is niet echt het standaard biotoop voor deze vlinder (en onze tuin ook niet). Vanwege het mooie weer heeft de schuifpui bijna de hele dag open gestaan, dus misschien is hij overdag naar binnen gevlogen. Het kan ook zijn dat hij als pop in een potje narcissen mee is gekomen en in de huiskamer uit de pop is gekropen. Het was een kakelvers beest." (Jan Dirk Buizer)

Grofweg zijn er twee typen nachtvlinders: 'spanners' en 'uilen'. Op vlindernet.nl is te vinden hoe je vertegenwoordigers van beide groepen in het algemeen kunt herkennen:

Spanners:

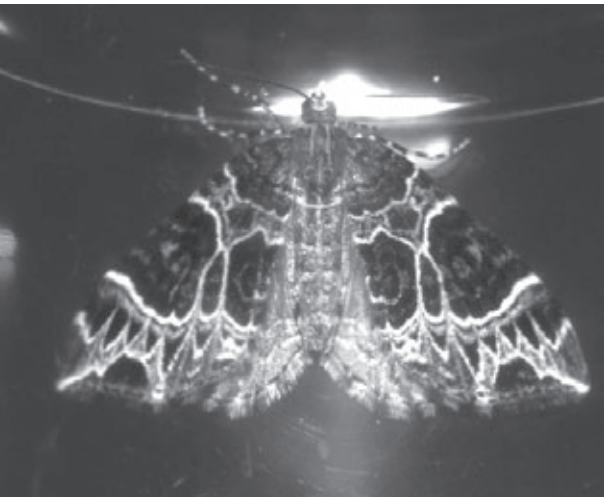
- de voorvleugels overlappen elkaar niet; vaak is een deel van de achtervleugels zichtbaar
- de voorvleugel heeft een smalle basis en loopt breed uit; de binnenrand is duidelijk korter dan de voorrand
- het lichaam is tenger
- in de rusthouding heeft de vlinder de vorm van een gelijkzijdige driehoek of een zonnende dagvlinder
- de vleugels hebben een fijne tekening van enkele of vele dwarslijntjes, vaak in een bandenpatroon.

Uilen:

- de voorvleugels overlappen elkaar of sluiten aaneen en de achtervleugels zijn niet te zien
- de voorvleugel is enigszins langgerekt en vaak stomp (brede basis, relatief lange binnenrand en smal uiteinde)
- het forse, behaarde borststuk heeft hoekige schouders
- in rusthouding heeft een uil de vorm van een flauwe driehoek of zelfs bijna een rechthoek
- op de voorvleugel liggen in veel gevallen de zogenoemde uilvlekken: niervlek, ringvlek en tapvlek.

Hoe komen de 'spanner' aan die naam? Rupsen van spanners hebben, in tegenstelling tot de rupsen van de meeste andere vlinders, alleen aan het achtereind van hun lijf een aantal schijnpoten (echte poten hebben ze, als alle insecten, zes). De spannerrups beweegt zich voort door zijn achterste naar voren te verplaatsen terwijl zijn voorkant nog blijft staan. Daarbij spant het middenstuk van zijn lijf zich in een bocht omhoog. Dan pas verplaatst de rups zijn kop naar voren. De naam 'spanner' is ontleend aan die manier van voortbewegen.

(Bron: Vlindernet.nl) 🐛

Marmerspanner: meegelift met een potje narcissen? (foto: Jan Dirk Buizer)

Enquête communicatie NVWC

Voor de NVWC leden is het bijna een vanzelfsprekendheid dat vier keer per jaar de Hak-al op de deurmat valt. En steeds meer wordt u via de website, de Tsjiehp en e-mail op de hoogte gehouden van het reilen en zeilen van de vereniging en de Culemborgse natuur.

Die communicatiemiddelen worden niet vanzelf gevuld met informatie en gepresenteerd. Tal van leden zetten zich vrijwillig in om deze producten te maken. Naast het bestuur zijn dat de redactie, vormgevers, individuele auteurs en bezorgers. Daar wordt niet alleen veel tijd in gestoken, het beslaat ook een aanzienlijk deel van het jaarlijkse NVWC-budget.

Bij het bestuur en de redactie bestond dan ook behoefte om de waardering voor de communicatie eens in goed in beeld te brengen. Is de communicatie effectief en zijn de gekozen communicatiemiddelen alle inspanningen waard? Daarom is afgelopen februari een online enquête gehouden onder alle leden en ontvangers van NVWC-informatie. Centrale vraag daarbij was wat leden en relaties van de NVWC van de communicatie(middelen) vinden, in het bijzonder de Hak-al, de Tsjiehp en de website. En wat kan anders of dient verbeterd te worden.

Met 69 inzendingen mogen we spreken van een redelijk goede respons van ongeveer 20%, waarbij gezegd moet worden dat de leeftijd van de deelnemers gemiddeld boven de 50 ligt. Over de hele linie is de waardering voor de NVWC-communicatie hoog, en voldoen onze informatiekanalen aan een behoefte. We ontvingen veel ondersteunende opmerkingen en suggesties ter verbetering.

Hieronder worden per communicatiemiddel de waarderingen en meningen kort behandeld.

Hak-al

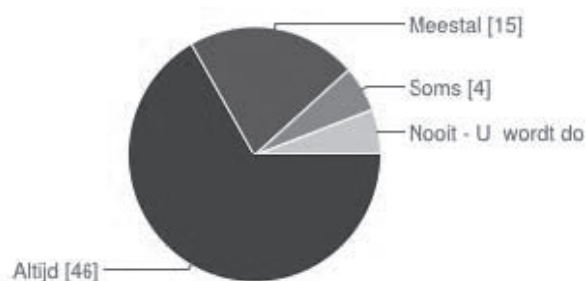
Van de respondenten kreeg de Hak-al het cijfer 8. Men vindt het een mooi vormgegeven blad, maar sommige lezers hebben wel behoefte aan enige restyling. Over de mogelijkheid om op een kleurenitgave (duurder) over te gaan, verschillen de meningen.

Men waardeert vooral het informatieve gehalte en de afwisseling. In de Hak-al is voor elk wat wils te vinden, al worden bepaalde rubrieken wat meer gelezen dan andere. Terwijl een enkele lezer een voorkeur heeft voor inhoudelijke artikelen over natuuronderwerpen, lezen anderen graag de wat luchtigere onderdelen. Een klacht die dan gehoord wordt is dat sommige artikelen te lang van stof zijn. Ook de mate waarin men de Hak-al van voor naar achter leest, verschilt. Themasppecials worden overigens bijzonder gewaardeerd. Kortom, de reacties zijn een goede weerspiegeling van de diversiteit van het lezerspubliek.

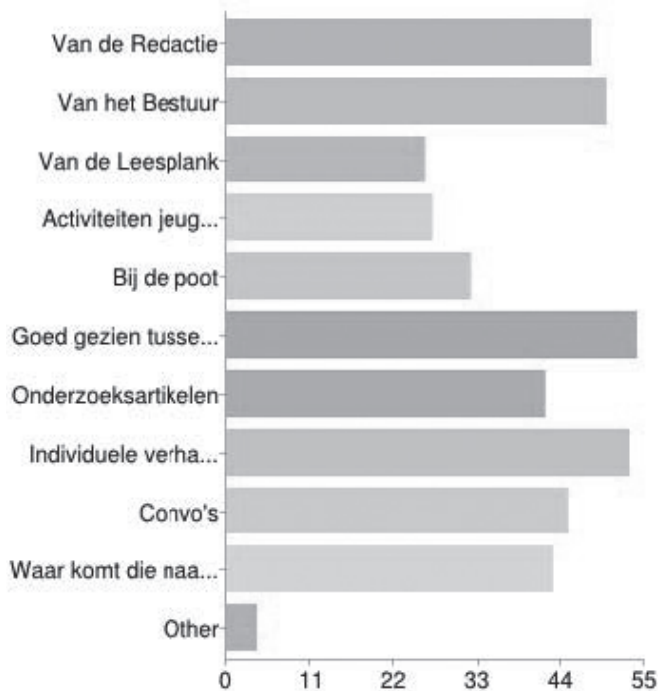
Een digitale uitgave is goedkoper en gemakkelijker te produceren, maar de meeste respondenten hebben toch graag iets tastbaars in de hand, dus een gedrukte

uitgave heeft de voorkeur. De Tsjiehp is overigens al een digitale exponent van de NVWC-berichtgeving, en de Hak-al kan ook als extra digitaal toegevoegd worden aan de website.

Vraag :leest u de Hakal?

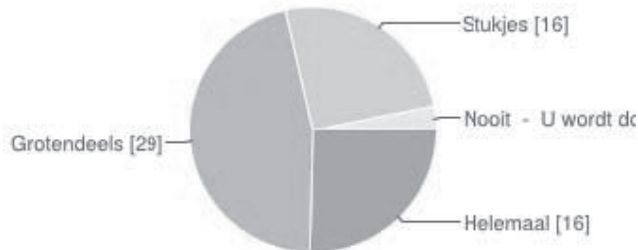
Vraag: Welke artikelen leest u meestal?

Tsjiepl

De Tsjiepl als digitale nieuwsbrief kreeg het cijfer 8. Men vindt het unaniem mooi en verzorgd. Het is naar de mening van de respondenten actueel en kort en bondig en daarmee een goede aanvulling op de Hak-al en de website. Voor veel lezers spoort de nieuwsbrief ook daadwerkelijk aan tot excursiedeelname en het bezoeken van lezingen.

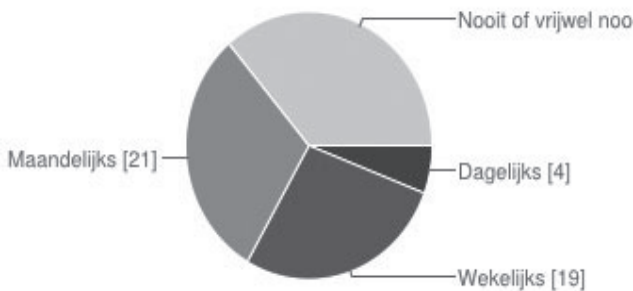
Vraag: In hoeverre leest u de Tsjiepl?

Website www.nvwc.nl

Ook over de website weinig kritiek. Het gemiddelde cijfer ligt iets lager, namelijk 7,5. Ook de website vindt men informatief genoeg en plezierig in gebruik. Wel kan de berichtgeving frequenter, en de vormgeving moderner. De opmerkingen die gemaakt zijn zullen worden gebruikt voor het ontwerpen van een nieuwe website.

Vraag: Kijkt u wel eens op de website van de NVWC?

Communicatie algemeen

Over de hele linie beoordeelt men de communicatie als meer dan voldoende, zowel wat betreft de frequentie als wat betreft de vorm van de uitingen. Er zijn wat suggesties gedaan voor aanvullende vormen van communicatie, zoals social media inzetten (twitteren, mobiele info) om bijvoorbeeld jonger publiek te betrekken en een groter deel van de Culemborgers. Ook kan zo politiek en pers snel bereikt worden. Aan de andere kant zijn er ook twitter-haters onder de NVWC-leden.

Vraag: wat vindt u van de manier en de frequentie waarop u informatie krijgt?

Wat doen we met de resultaten

De diverse suggesties zijn bruikbaar om de huidige communicatievormen tegen het licht te houden. Gezien de algehele tevredenheid is er geen dringende noodzaak om veel te wijzigen in de communicatie(vormen).

De aanpassing van de website is al in voorbereiding: het doel is om deze frisser, toegankelijker, gebruiksvriendelijk, dynamisch en interactief te maken en beter te onderhouden. Daar kan dan ook de Hak-al digitaal worden aangeboden.

Hoewel er inhoudelijk niet veel hoeft te veranderen, zal bij de Hak-al gekeken worden naar een verbetering en vernieuwing van de rubrieken in de Hak-al, meer betrokkenheid van lezers en schrijvers, aandacht voor specials en omvang van de artikelen. Al zal vooral het spontane aanbod vanuit de vereniging bepalend zijn, want het blijft een blad van leden voor leden.

Los van de enqueteresultaten zoekt de redactie naar een manier om de opmaak van de Hak-al te stroomlijnen en te vereenvoudigen. Nu zijn we teveel afhankelijk van enkele opmaakspecialisten die er veel tijd in steken. Doel is ook om de kosten laag te kunnen blijven houden.

Verder zal ook de haalbaarheid van de inzet van nieuwe media nader bekeken worden. 🐦

Tsjiepl!!
Digitale nieuwsbrief van de
Natuur- en Vogelwacht Culemborg e.o.
Editie juni 2012 - nr. 32

NVWC-activiteiten juni 2012

02-06-2012
Zomerwandeling in Baarsse- en Gouderingsewaard
De NVWC organiseert in vervolg op de winterwandeling van 11 februari een zomerwandeling. De wandeling in de winter was prachtig en adembenemend, maar stil. Tijdens de wandeling op 2 juni zal er geen stilte vallen. Zingende vogels, krasende sprokhanen en fladderende vlinders trekken de aandacht. Het is geen lange wandeling en er zal veel stil geluizen en bekijken worden.
Vertrek vanaf Markt aan het Spoor. De vertrekuren is open vanaf 10:00 uur en de wandeling start om 10:30 uur. Hier meer informatie.
Deze wandeling wordt gecombineerd met de plantencursus die ook voor deze dag staat gepland.

03-06-2012
Vogelexcursie stufzandgebieden Leersumse veld
Leersumse Veld maakt deel uit van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, een gebied van stufzand en heide. Rond de 18e eeuw werd het veen afgegraven en zo ontstonden de Leersumse Plassen. Het water trekt wilde libellen en vogels aan.
De oude productiebossen in boswachterij Leersum werden omgevuld tot gevarieerd bos met een grote natuurlijke rijkdom.
Tijdens de excursie maken we kans op vogelsoorten die typisch zijn voor bos en heide. Te denken valt aan rooibontspuit, geelgors, glans- en mallop, kulmees, geknaagde roedelaar, boomkruis, boomleuwerik, buiter, borste vliegenvanger en raaf.
Vertrek om 9:30 bij de Ketelevik, Middelsteopstraat 1. Voor info en aanmelden klik hier.

9 en 30 juni 2012
Twee activiteiten Green Rangers
Op 9 juni trekt de jeugd van de NVWC er op uit met (sachep)netten en emmers om in de slootjes van Parijsch vijes en veel waterdierjes te vangen. Rob van de Hatard kan er veel over vertellen.
Op 30 juni is de laatste activiteit vóór de zomervakantie. Wat de rangers gaan doen blijft nog even een verrassing.

22-06-2012
Jeugdactiviteiten vinden ongeveer eens per 3 weken plaats op zaterdag, meestal van 9:30 tot 11:00 uur. Een keer komen kijken kan altijd: ang@nvwc.nl

Nationale Nachtvindernacht
Dit wordt de achttiende keer dat door De Vlinderstichting en De Werkgroep Vlinder-touristiek een avond georganiseerd wordt waarop in het hele land naar nachtvinders getekend wordt. De Nationale Nachtvindernacht heeft twee hoofdoelen:
• Zoveel mogelijk mensen op een spannende manier kennis laten maken met nachtvinders.
• Tegelijkertijd verspreiden in het hele land gegevens van nachtvinders verzamelen.
Op de website www.nachtvindernacht.nl meer informatie. Ook de inzetwerkgroep van de NVWC doet hieraan mee. Zowel in Eva Lanxmeer in Culemborg als in het Tichelsterren in Buren zullen vlinderkennera aanwezig zijn met lakken en smeerm om de vlinders te lakken en zij hopen op veel belangstelling. Hier meer info over de vlinderacht in Culemborg.

Nieuws uit de natuur (mei 2012)

Waarnemingen: Rugstreeppad, wielewaal, bever en reigerthriller
Ook dit voorjaar is weer een bever waargenomen in Culemborg. Tijdens de vogel-trekking verscheen in het water ineen de kop van wel een heel vreemde vogel!
Zie hier voor het verslag.
In de uiterwaarden roept de rugstreeppad en een wielewaal dudeldjoet langs de Oude Beesdeweg. Zie op www.nvwc.nl.
Reigerthriller in de luisrijver. Klik hier voor het hele bericht.

VAN DE Leesplank

door Leo van der Kooij

Voor deze aflevering wil ik de bespreking beperken tot de tijdschriften van "onze burens"

De Vijfheerenlanden, land van Altena en provincie Utrecht en enkele krenten uit de pap van de overige stapel

't Altenatuurtje:

De vereniging Altenatuur heeft in samenwerking met 13 andere organisaties een zogenaamde kanskaart Altena gepresenteerd. Het betreft een oproep aan het provinciebestuur van Noord Brabant om bij te dragen aan een integrale gebiedsontwikkeling uitgaande van duurzaamheid en vernieuwing. Voor diegenen in onze vereniging die beroepshalve of uit interesse bezig zijn met landschapontwikkeling raad ik lezing van het artikel op badzijde.19-21 aan. Verder is er ondermeer aandacht voor de knotploeg en het jaar van de bij.

Brachytron:

Wat een prachtige uitgave is dit tijdschrift dat tweemaal per jaar verschijnt. De libellenvereniging kan er trots op zijn dat zij zich op zo'n manier presenteert. Ieder nummer is een feest om te lezen en te kijken. Genieten en daarna bewaren alle nummers!

Dit nummer is helemaal gewijd aan de Rode Lijst libellen 2011. Deze lijst is een herziening van de Rode lijst van 1997. Volgens de nieuwe lijst vallen in Nederland 23 soorten libellen in de 5 categorieën waaruit een Rode Lijst bestaat. Voor Nederland betekent dat 35% van alle soorten die er voorkomen of in de afgelopen eeuw verdwenen zijn. Alle aspecten m.b.t. de Rode

Lijst zoals methode, criteria, bedreigingen en maatregelen komen aan bod. Ook het internationale perspectief komt aan de orde. Het artikel is rijk geïllustreerd met kaartjes, tabellen, grafieken en prachtige foto's.

Bomennieuws:

Dit nummer heeft als ondertitel "Het laatste of toch niet?" Hieronder staat de reden van deze kreet al summier vermeld. Meer over de achtergronden en toekomstplannen lezen we in dit nummer.

De Dompfoorn:

In nummer 4, 2011 lezen we ondermeer over de vleermuizen van Fort Asperen (bladzijde. 31-35). Gemiddeld overwinteren in dit fort 80 exemplaren van 4 soorten te weten baard-, water-, grootoor- en dwergvleermuizen. Het grootste deel van dit artikel gaat over de leefwijze van deze dieren in het algemeen.

Nummer 1, 2012 bevat het jaarverslag van de Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden over 2011. Vooral de delen over de plantengroep en de amfibieëngroep bevatten veel interessante gegevens. De plantengroep ging er op uit om in De Zouweboezem, polder Achthoven en de Kikkert planten te inventariseren. Bijzondere soorten zoals veenpluis, spaanse ruiter, moerasviooltje, moeraskartelblad en muizenstaartje kan je daar tegenkomen. (bladzijde 18 en 19). De amfibieëngroep weet een grote groep vrijwilligers te mobiliseren om padden, kikkers en salamanders een veilige oversteek te bieden. Het gaat

om grote aantallen bijvoorbeeld 1752 padden op de dijk tussen Everdingen en Lexmond. Uit de omgeving van Leerdam en Schoonderwoerd worden meldingen van ringslangen ontvangen. (bladzijde 19-21). In beide nummers staat een uitgebreide lijst van waargenomen vogelsoorten op alfabet geordend. In november is een klapekster bij het kijkscherm in de Zouweboezem gezien, in januari 2012 een koereiger bij Ameide en een maand later een zeearend bij de Hagesteinse plas.

De Kruisbek:

In nummer 5, 2011 komen de zwarte sterns aan de orde. In het veenweidegebied van de provincie Utrecht broedt 10% van de Noordwest-Europese populatie. Het afgelopen broedseizoen 2011 was succesvol met 211 broedparen, 22 meer dan het jaar daarvoor (bladzijde 1-10).

Nummer 1, 2012 opent met een verslag van Euro Birdwatch 2011 in Utrecht. De bewuste teldag, zondag 2 oktober begon met mist. Gelukkig brak de zon later door. In Utrecht waren 9 telposten actief. De Top-10 werd aangevoerd door de graspieper met 6384 getelde exemplaren. Bijzonderheden waren o.a. overtrekkende ooievaars, een roerdomp, een paapje, een ijsgors, twee boomvalken en een groep van 31 halsbandparkieten. De absolute klapper was een juveniele steppekiekendief die op twee telposten kwam overvliegen (bladzijde 2-7).

Nummer 6, 2012 is gevuld met een aantal verslagen van tellingen en inventarisaties. Nieuw Wulven is een nieuw aangelegd bosgebied vlak ten noorden van Houten en ten oosten van de spoorbaan tussen Houten en Lunetten. In 2009 en 2011 zijn hier de broedvogels geïnventariseerd. Vergeleken bij 2009 was er meer open ruimte en struweel. De struikvogels, zoals grasmus, bosrietzanger, sprinkhaanzanger en blauwborst profiteerden hiervan. Bladzijde 8-11). Bovendien werd er in het gebied een broedpaar grauwe klauwieren waargenomen in 2011 (bladzijde

12-15). Verder in het nummer staan verslagen van 36 jaar vogels tellen aan de Lek, inventarisatie van het landgoed Wulperhorst bij Zeist, trektelpost Hazewater op landgoed Den Treek, steenuilen rond Wijk bij Duurstede en een broedvogelinventarisatie van de Bethunepolder in 2011. Zelfs voor de thuisblijvers of huismussen onder ons is inventariseren leuk en lonend. Dit blijkt overduidelijk uit het artikel "vogels tellen vanuit de tuinstoel". De auteur is drie keer verhuisd en vertelt boeiend over zijn waarnemingen op 4 adressen in Utrecht en Gelderland (bladzijde 24-27).

De Levende Natuur:

Wat is de beste manier om de dalende weidevogelstand een halt toe te roepen en is er eigenlijk wel een "beste manier"? Een nieuwe benadering van het probleem is de focus op kerngebieden. Het idee daarachter is om de bescherming van de weidevogels te concentreren in zgn. kansrijke gebieden. In het artikel "Kerngebieden voor weidevogels, wat brengt dat ons?" (Jaargang 111 nummer 6) gaan de auteurs na waar deze kerngebieden liggen en of deze benadering succesvol kan zijn. De conclusie is dat er alleen kans op succes is als er in de geselecteerde gebieden aan optimaal beheer wordt gedaan. Ook in de ruimtelijke gebieden moet openheid gehandhaafd blijven en in die gebieden is versnippering uit den boze. Al met al zal hoe men het ook wendt of keert de stand van de weidevogels in ons land als geheel op een lager niveau komen (bladzijde 209-212). Jeneverbessen, macrofauna in beken en heischrale graslanden zijn onder andere de onderwerpen van de artikelen in dit nummer.

In het eerste nummer van de volgende jaargang wordt het probleem van aanrijdingen met wilde hoefdieren in een boslandschap besproken. Er is sprake van een groeiend probleem. Inmiddels gaat het alleen al op de Veluwe om zo'n 1000 aanrijdingen per jaar. Sinds 2007 leven er wisenten in een 226 hectare groot gebied

in het Kraansvlak, een voor het publiek afgesloten deel van de Kennemerduinen. Wat de invloed van deze grazers op de vegetatie is, is door een groep Utrechtse studenten onderzocht. Op bladzijde 30-32 lezen we er meer over. Exoten, planten en dieren die van elders in ons land terechtkomen, vormen vaak een bedreiging voor de oorspronkelijke flora en fauna. Een voorbeeld hiervan zijn de zonnebaarden. Deze zoetwatervissen uit Noord-Amerika zijn al meer dan 125 jaar in ons land aanwezig, maar zorgen voor steeds meer problemen. Vooral de inheemse amfibieën hebben van deze vissen te lijden Het probleem speelt overal in ons land.

In nummer 2 van jaargang 113 bespreken de auteurs verschillende bestrijdingsmethoden aangepast aan de omstandigheden (bladzijde 40-44). Frans Vera, bekend om zijn inzet voor de begrazing van natuurgebieden, baseert zijn gedachten hierover op de veronderstelling dat in de oertijd van het Nederlandse landschap grote grazers bepaalden hoe de begroeiing eruit zag. Deze hypothese wordt in het artikel "Holland op zijn wildst" getoetst aan de gegevens die door onderzoek van dierenbotten en plantenstufmeel aan het licht komen. De auteur komt tot een geheel andere conclusie, namelijk dat de invloed van grote grazers nooit zo groot

geweest kan zijn als Vera veronderstelt, de dichtheden van deze dieren waren daarvoor veel te laag (bladzijde 62-66).

Rivierenmagazine:

Niet alleen hoog water, maar ook het tegendeel, laag water, is een probleem in het stroomgebied van de grote rivieren. Het feit dat extreem droge perioden de laatste jaren vaker voorkomen moet in het rivierbeleid voor de komende jaren een belangrijke rol gaan spelen. Dat is de conclusie van drie beleidsmakers en bestuurders die terug en vooruit blikken in het laatste nummer van het blad. In de rubriek nieuws op bladzijde 26 lezen we over de militaire schuilplaatsen langs de Diefdijk. De meeste worden opgeknapt en er worden voorzieningen voor vleermuizen aangebracht. Als alle werkzaamheden achter de rug zijn, zijn de meeste alleen nog maar voor vleermuizen toegankelijk. Ook is er nieuws over Werk aan 't Spoel en Molenkade. Dit onlangs opgeknapt deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie is genomineerd voor de Gelderse Prijs voor de Ruimtelijke Kwaliteit .

SOVON-nieuws:

Uit de provincie Gelderland. Op bladzijde 8-13 staan de voorlopige resultaten van kolonievogels, zeldzame en schaarse soorten in de Achterhoek 2011. In het overzicht staan gegevens over 34 vogelsoorten. Blauwe reigers en ijsvogels hebben duidelijk van de laatste twee strenge winters te lijden gehad. Het aantal roepende kwartels behaalde met minimaal 25 exemplaren een record.

Vakblad Natuur Bos Landschap:

In het februari-nummer staan twee artikelen over de Grote Rivieren. Het eerste gaat over de Ooijpolder bij Nijmegen. Door de ophoping van zand en water in de uiterwaarden zal de toch al spectaculaire natuurontwikkeling nog een extra impuls kunnen krijgen. Dit is de boodschap van Gijs Kurstjens

in het artikel op bladzijde 19-21. Verderop wordt in een ander artikel gediscussieerd over de invloed van vegetatiesuccessie op hoogwaterstanden in de rivieren. Met ander woorden, in hoeverre kunnen we vorming van ooibossen in de uiterwaarden toestaan; gaan natuur en veiligheid wel samen? (bladzijde 28-31).

In het novembernummer lezen we over "groene exoten". Sommige uit andere streken van de wereld afkomstige planten kunnen door hun massale groei een bedreiging vormen voor de inheemse flora en fauna en bovendien gezondheidsproblemen en economische schade veroorzaken. Het gaat om soorten als de reuzenberenklauw, duizendknopen, Amerikaanse vogelkers en reuzenbalsemien. Het artikel brengt de problemen in kaart en constateert dat er nog veel te onderzoeken is om tot een goede, effectieve bestrijding te komen (bladzijde 34-37). Overigens bevatten alle nummers zoveel thema's over de natuur in Nederland, dat iedereen met belangstelling hiervoor ruimschoots aan zijn trekken kan komen. Lezen dus!

Lijst van ontvangen tijdschriften;

ˆT Altenatuurtje, Natuurbeschermingsvereniging Altenatuur, jaargang. 31 nummer 2(89), januari 2012
Argus, De Faunabescherming, jaargang.36 nummer.3, december 2011
Brachytron, Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie & Libellenvereniging Vlaanderen vzw, jaargang 4 nummer2, februari 2012
Bomennieuws, de Bomenstichting, jaargang.36 nummer 2 najaar 2012
De Dompfoorn, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jaargang 45 nummer 4, december 2011 en jaargang 46 nummer 1, maart 2012.
Knipselkrant, De Faunabescherming, jaargang 35 nummer 5, januari en

nummer 6, maart 2012
De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jaargang 54 nummer 5, november 2011 en jaargang 55 nummer 1, februari 2012
De Levende Natuur, jaargang 112 nummer 6, november 2011 en jaargang 113 nummers 1, januari 2012 en 2, maart 2012
Lutra, zoogdiervereniging Nederland enz. vol 54 nummer 2, december 2011
Mooi Gelderland, Geldersch landschap en kasteelen, jaargang.8 nummer 4, winter 2011. En jaargang 9 nummer 1, lente 2012
Natuurbehoud, Natuurmonumenten, jaargang.42 nummer 4, winter 2011
Natuur en Milieu Update, nieuwsbrief nummer 4, februari 2012
Nieuwsbrief EIS Nederland. Nummer 54, december 2011
Nieuwe Wildernis Stichting Kritisch Bosbeheer, jaargang 16, nummer 57/58, december 2012
Puur Natuur, Natuurmonumenten, jaargang 1, nummer 1 lente 201
Ravon, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland, jaargang 13 nummer 4 (nummer 42) en jaargang 14 nummer 1 (nummer 43)
Rivierenmagazine, Provincie Gelderland en D.L.G., nummer 26 winter 2011/2012.
Schubben en slijm, Ravon nieuwsbrief, nummer 9, november 2011, nummer 10, december 2011 en nummer 11, april 2012
SOVON Nieuws jaargang 25 nummer 1, maart 2012
SOVON Nieuws uit de provincie, Gelderland nummer 2, oktober 2011
Vakblad Natuur Bos en landschap, jaargang.8 nummers 9 en 10, november en december 2011 en jaargang.9 nummers.1,2,3 en 4, januari t/m april 2012
Vlinders, de Vlinderstichting, jaargang 26, nummer 4, november 2011 en jaargang 27, nummer 1, januari 2012
Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland, jaargang 24, nummer 6, december 2011 en jaargang 25, nummer 1, februari en nummer 2, april 2012
Vogels, Vogelbescherming Neder-

land, jaargang 31, nummer 5, winter 2011 en jaargang 32, nummer 1, voorjaar 2012
Waterstand 17, nieuwsbrief Ruimte voor de Rivier, december 2011
Zoogdier, Zoogdiervereniging Nederland enz., jaargang 22 nummer 4, winter 2011 en jaargang 23, nummer 1, lente 2012

Verder ontving de NVWC het jaarverslag 2011 van de Vereniging Natuur en Milieu, IVN Wijk bij Duurstede.

En van SOVON de Vogelbalans 2011, thema bos

Met ingang van 2012 verschijnen enkele tijdschriften niet meer of veranderen van naam.

Dit betreft de volgende uitgaven:

Bomennieuws:

Dit orgaan van de Bomenstichting verdwijnt, omdat de genoemde stichting niet meer in de oude vorm kan functioneren wegens de intrekking van de rijks subsidie. Er wordt nog gewerkt aan een doorstart, maar er is op dit moment nog geen concreet plan.

Natuurbehoud: Met ingang van 2012 is de naam veranderd in *Puur Natuur*.

Rivierenmagazine: verschijnt m.i.v. 2012 niet meer. Laatste nummer 26

Nieuwe Wildernis: verschijnt m.i.v. mei 2012 niet meer. Laatste nummer 57/58.

Plantenwerkgroep

Zaterdag 11 augustus

Wandeling door de Goilberdingerwaard en de Everdingerwaarden.

Verzamelen om 9u00 bij clubgebouw De Ketelvink, Middelcoopstraat 1a of om 9u15 bij Fort Werk aan 't Spoel aan de Goilberdingerdijk te Culemborg. Einde van de excursie is ongeveer 12u00 (fort).
In deze tijd van het jaar verwachten we dat er heel veel rivieroeverplanten in bloei staan.

Opgave niet nodig, bij slecht weer gaat de excursie niet door.

Contactadres: Leo van der Kooij, Vliegerweg 3, 4101 JK, Culemborg, Tel. 0345 515450

Lezingavond:

Leden voor leden!

vrijdag 21 september 2012

De eerste lezingavond na de grote vakantie is traditiegetrouw een avond waarop leden van de NVWC korte lezingen geven voor anderen.

Zij delen hun natuurbelevissen uit de vakantie of laten mooie foto's zien van memorabele wandelingen, weekendjes weg of andere natuurgebeurtenissen van afgelopen seizoen.

Dus als u iets geweldigs beleefd heeft en dat wil laten zien aan anderen is dit de gelegenheid!

Iedereen is van harte uitgenodigd om mee te doen!

De bedoeling is dat u maximaal 30 foto's meeneemt op een stickje of cd. Die worden geprojecteerd en u vertelt uw verhaal er bij (duur circa 10 minuten).

Natuurlijk bent u ook welkom als u alleen wilt komen genieten! Zonder publiek kunnen we niet!

Voor meer informatie: Annette van Berkel lezingcoor@nvwc.nl

Wanneer: vrijdagavond 21 september 2012

Waar: 'Ketelvink', Middelcoopstraat 1A, Culemborg

Tijd: 20.00 -22.00 uur (u bent welkom vanaf 19.30 uur)

Toegang gratis

Vier maal Andalusie!

Lezing vrijdag 19 oktober 2012

Op vrijdag 19 oktober nemen 4 vrouwen ons mee door Andalusie, een Zuid Spaanse streek groter dan Nederland. Dit gebied dat al duizenden jaren bewoond wordt, heeft een prachtige oude cultuur en een grote variatie aan natuur. Er valt dan ook erg veel te zien en te beleven.

Loes Plaisier, Netty Bonouvrie en Dinky en Annette van Berkel hebben allen rondgekeken in deze streek en verhalen van hun ervaringen.

Zowel de kust, de Anadaluciese Sierra's, de Sierra Nevada als oude cultuurschatten als Het Alhambra komen aan bod. We krijgen zelfs een beeld van de dans uit die streek: de Flamenco! Dat alles wordt afgewisseld met prachtige sfeervolle landschappen, oude dorpjes, prachtige vogels en vlinders!

Door hun verschillende interesses en karakter zullen Loes, Dinky, Netty en Annette ieder op eigen wijze weergeven wat zij daar zagen en meemaakten.

Het belooft een zeer gevarieerde en boeiende avond te worden met veel mooie foto's!

Voor meer informatie: [Annette van Berkel lezingcoor@nvw.nl](mailto:Annette.van.Berkel@nvw.nl)

Wanneer: vrijdagavond 19 oktober 2012

Waar: 'Ketelvink', Middelcoopstraat 1A, Culemborg

Tijd: 20.00 -22.00 uur (u bent welkom vanaf 19.30 uur)

Toegang gratis

foto's Kars Veling. Goudhaan, huismus, spreeuw, waterhoen

Stadsvogels van Culemborg

Lezing 16 november 2012

Op vrijdag 16 november 2012 zal Jip Louwe Kooijmans te gast zijn bij De Natuur en Vogelwacht in Culemborg. Jip is De specialist op stadsvogelgebied in Nederland en is werkzaam bij Vogelbescherming Nederland.

Jip zal ons van alles vertellen wat er te beleven valt met onze gewone maar vaak o zo geliefde, stadsvogels als mussen, merels en andere buurtvogels.

Hoe redden ze het (of niet) in de stad, wat zijn de knelpunten en wat kunnen we zelf voor ze doen. Dat zelf doen geldt voor bewoners (tuininrichting, broedgelegenheid creëren, voeren (of niet) maar ook voor woningbouwvereniging en woningbouwers (broedgelegenheid behouden en creëren) en de gemeente (hoe

richt ik de stad in en met name het openbaar groen).

Maar ook hoeveel hebben we er eigenlijk in Culemborg? Al jaren tellen een aantal; NVWC-leden de stadsvogels in Culemborg. Ook deze gegevens neemt Jip mee in zijn verhaal over 'onze' stadsvogels. Allerlei vragen worden gesteld zoals 'Kunnen de mezen, mussen, spreeuwen en merels wel op tegen het grote aantal kauwen, eksters en kraaien die we tegenwoordig in de stad zien. Dat en nog veel meer komt aan bod.

Het belooft een leuke, informatieve en boeiende avond te worden!

Voor meer informatie: Annette van Berkel lezingcoor@nvw.nl

Wanneer: vrijdagavond 19 oktober 2012

Waar: 'Ketelvink', Middelcoopstraat 1A, Culemborg

Tijd: 20.00 -22.00 uur (u bent welkom vanaf 19.30 uur)

Toegang gratis

Riviertelling seizoen 2012 - 2013

Pijlstaart en wilde eend - 8 maart 2012

Op zaterdag 15 september 2012 starten we weer met de riviertellingen. We tellen alle vogels die zich tussen beide Lekdijken bevinden tussen Culemborg (spoorbrug) en Wijk bij de Duurstede, wanneer de R in de maand is. Een ideale telling voor de beginnende vogelaar of vogelteller!

Leuk om de twaalf soorten eenden, vijf soorten ganzen en vier soorten zwanen te leren kennen die ons gebied in de wintermaanden bezoeken. Daarnaast tellen we ook de andere wintergasten en doortrekkers in voor- en najaar: Als voorbeelden van het afgelopen seizoen kunnen we melden: zomertaling, kleine plevier, zwarte ruiters, wulp, tapuit, ijsvogel, lepelaar, dodaars en oeverloper.

Naast de vogels kun je enthousiaste medetellers ontmoeten, die je desgewenst ook kunnen helpen met herkennen.

Gewoontegetrouw het vertrekken we om 09.00 uur vanaf de Ketelvink.

Afhankelijk van het weer en de persoonlijke voorkeuren wordt er zowel per fiets als vanuit de auto geteld.

Kleine zwanen - 18 december 2011. Foto's Hans Kunstman

Plas Redichemse Waard - 17 februari 2012

De teldata voor het seizoen 2012/201 zijn:

Alle zaterdagen van september tot en met april, die het dichtst bij de 15e liggen.

2012: 15 september, 13 oktober, 17 november, 15 december

2013: 12 januari, 16 februari, 16 maart, 13 april

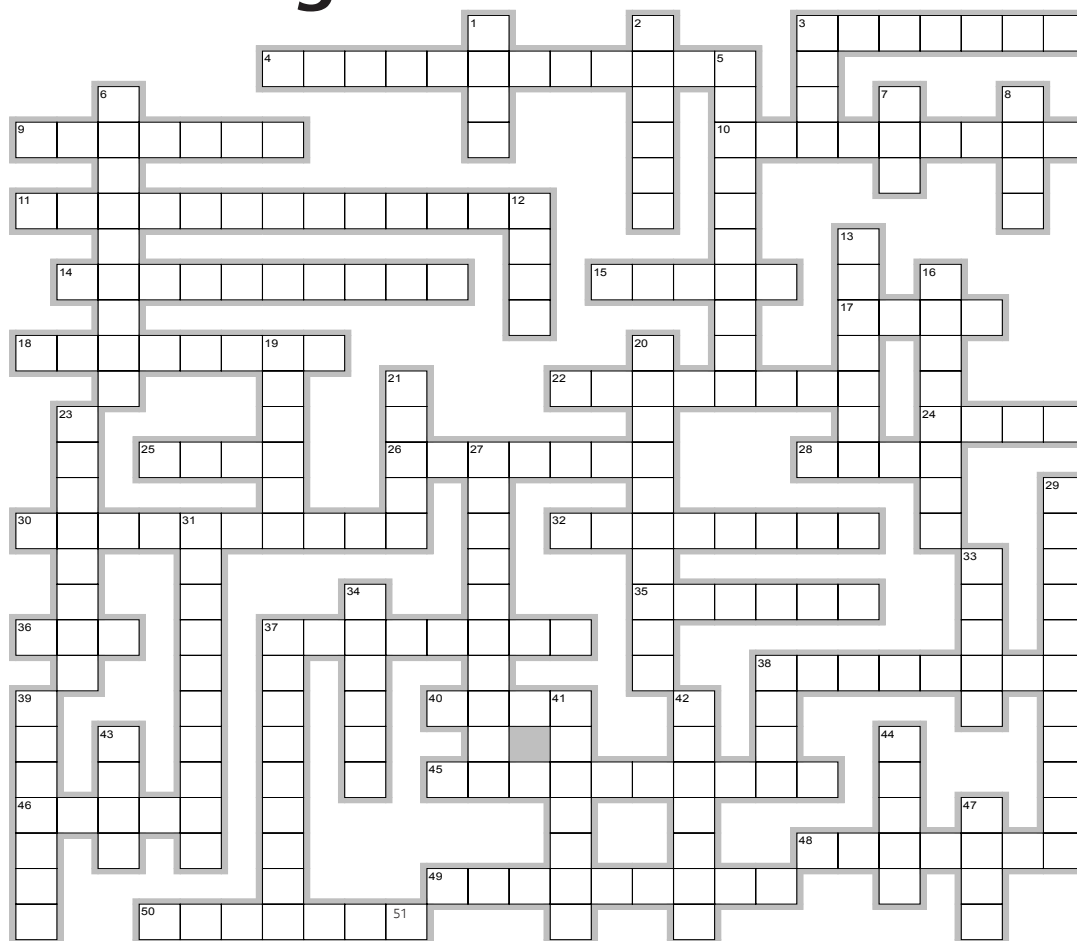
Bij slecht weer kan uitgeweken worden naar de zondag.

Meer weten en aanmelding:

Hans Kunstman en Jurgen Geven

e-mail: riviercoor.apenstaart.nvwc.nl

Hak-al Vogelkennis Puzzel

horizontaal

3. Kleine reiger
4. In Oost-Europa broedende roofvogel, op trek in Nederland
9. Broedt onder de dakpannen
10. Vink met forse snavel
11. Zingt hoog in de lucht
14. Koloniebroeder op zand- en schelpenstrandjes
15. Groot soort uil
17. Rietvogel met snorrend geluid
18. Roze vogel met lange poten
22. Steltloper met rode poten en snavel
24. De zang van deze algemene soort wordt "slag" genoemd
25. Viseter met oorpluimen
26. Boerenlandvogeltje dat in boomholten en nestkasten broedt
28. Kraaiachtige
30. Lijstersoort, vooral aanwezig in de winter
32. Bosvogeltje met kuif
35. Distelvink
36. Vogel met kromme snavel en zwartgepunte kopverentooi
37. Duikende watervogel
38. Vogel van erven en knotwilgen
40. Grote kraaiachtige
45. Kleurig moerasvogeltje
46. Uitgestorven soort in Nederland
48. Kleinere uitgave van de havik
49. Doortrekkende steltloper uit hoge noorden
50. Broedt op zolders en vangt muizen

verticaal

1. Koloniebroeder
2. Katholiek vogeltje
3. Vogel van heide en duinen, met kromme snavel
5. Broedt o.a. in Fochteloerveen
6. Diedeljo zingt zijn lied
7. Een zeevogel van rotskusten
8. Vinkachtige van het boerenland
12. Torenkraai
13. Exotische eend
16. Het mannetje van deze soort heeft een fraaie roodroze borst
19. Weidevogel
20. Bij de balts daalt deze soort neer als een parachute
21. Zwarte tuinvogel
23. Soort van de familie Sylviidae, broedt in bossen en parken
27. Deze zangvogel zingt prachtig
29. Zangertje dat zingt als een snelle merel
31. Roofvogel die op topsnelheid kan vliegen
33. Steltloper met omhoog gebogen snavel
34. Weidevogel waarvan het eerste ei gewild is
37. Lijstersoort die op trek ons land bezoekt
38. Kleine vinkensoort in de winter, vaak in elzen
39. Zaaedende wintergast van de toendra's
41. Zangvogel van Phylloscopus familie van schaduwrijk loofbos
42. In Nederland zeldzame vinkensoort met rode kop
43. Moerasvogel, dwaalgast in Nederland
44. Soort zee-eend, vooral in het Waddengebied
47. Nachtreiger

Vul aan de hand van de genummerde letters in de ingevulde puzzel het onderstaande woord in.

11	15	28	44	51	10	7	49	38

Onder goede inzendingen van het woord naar redactie@nvwv.nl wordt een Vogelbescherming-cadeaubon van 20 euro verloot.

Adressen

Contactgegevens:

Natuur- en Vogelwacht
Culemborg
Clubhuis "De Ketelvink"
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
Triodosbank: 78.14.04.312
KvK te Tiel: 40156764
e-mail: post@nwwc.nl
website: www.nwwc.nl

Bestuur:
Contact opnemen met bestuur
kan door te mailen naar
bestuur@nwwc.nl of te bellen.

Vacature (voorzitter)

Margreet de Nie (secretaris)
Landzichtweg 14
4105DP Culemborg
0345-516769

Johan de Kruijff (Penningmeester)
Lindeboom 12
4101WH Culemborg
0345-515767

Arjan Brenkman
Anthony van Lalainglaan 61
4101HT Culemborg
0345-618856

Jurgen Geven (aanspreekpunt
Ketelvink)
Achter de Wallen 12
4101DG Culemborg
0345-533756

Gijsje Roberer
Houtmolenstraat 50
4105XK Culemborg
0345-519210

Beheer Ketelvink
Arie Huijgen
Binnen Molenstraat 32
4101 BA Culemborg
0345 - 51 59 75

Redactie
redactie@nwwc.nl

Lidmaatschap en Contributie:
Nieuwe leden, adreswijzigingen en
overige veranderingen in lidmaat-
schap kunnen worden doorgeven via
e-mail aan: ledenadmin@nwwc.nl of
het postadres van "De Ketelvink" t.a.v.
ledenadministratie.

Lidmaatschap 2012: (hoofd)lid (met
Hak-al) €20,00 per jaar; gezinslid: €10
per jaar. Postlidmaatschap €29,00
per jaar. Opzegging min. één maand
voor het einde van het verenigingsjaar.
Betaling per acceptgirokaart of na
betalingsoproep via e-mail.

Coördinatoren:

VOGELWERKGROEP INCL. NESTKASTEN
Daniel Beuker
Achterstraat 28
4101 BB Culemborg
06-44974299
vogelcoor@nwwc.nl

PLANTENWERKGROEP
Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
0345 - 51 54 50
plantencoor@nwwc.nl

INSECTENWERKGROEP
Rob van de Haterd
Burgemeester Verweijlaan 44
4191 XH Geldermalsen
0345 - 52 25 82
insectencoor@nwwc.nl

KNOTWERKGROEP
Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
0345 - 51 43 58
knotcoor@nwwc.nl

WERKGROEP WINTERVOEDERING VOGELS
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
0345 - 51 09 29
voercoor@nwwc.nl

TUIN- EN KLUSWERKGROEP
Frans Waroux
Irene Vorrinkstraat 69
4105 JA Culemborg
0345 - 51 53 93
kluscoor@nwwc.nl

JEUGDGROEP
Winnie Verdouw
Prijsseweg 113
4106 LE Culemborg
0345-517993
06-40805208
jeugdcoor@nwwc.nl

BIBLIOTHEEK WERKGROEP
Gonda Baard
Martinus Nijhoffpad 13
4103 WP Culemborg
0345 - 52 13 94
bibliocoor@nwwc.nl
Informatie en uitleen
woensdagmorgen of op afspraak

LEZINGEN EN CURSUSSEN
Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
0345 - 53 16 89
lezingcoor@nwwc.nl

KAMPEN
Yme Jan Bosma
Wilgenboom 51
4101 WK Culemborg
0345 - 51 30 08
kampcoor@nwwc.nl

Contactgegevens dierenopvang &
dierenoverlast & milieuklachten:
VOGEL- ZOOGDIERENOPVANG
Alle hulpbehoevende "wilde" vogels
kunnen, na overleg, gebracht worden
naar:

(tijdens kantooruren)
Kinderboerderij "de Heuvel"
Jan Kaper
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
06 - 46 36 27 12

(na kantooruren)
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
0345 - 51 09 29

VRAGEN OVER VLEERMUIZEN IN HUIS
Vleermuiswerkgroep Gelderland
'Vlegel'
Fred van Delft
Th. Zassstraat 6
4105 BN Culemborg
0345 - 51 58 20
vleermuisvragen@nwwc.nl

VRAGEN OVER INSECTEN
Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
0345 - 53 16 89
insectenvragen@nwwc.nl

DIERENAMBULANCE VIANEN
Jolande van der Klis
Postbus 390
4130 EJ Vianen
06 - 51 11 12 90
jolandevanderklis@hetnet.nl

MILIEUKLACHTEN EN - MISSTANDEN
Klachten meldlijn gemeente Culemborg
0345 - 47 79 59

(na kantooruren)
via politie
Triosingel 34
4101 XC Culemborg
0900 - 88 44

ALGEMENE INSPECTIEDIENST
AID groendesek
030 - 669 26 40 of
030 - 669 26 63

Contactgegevens
diverse regionale natuur-
en milieuoorganisaties:
Kinderboerderij "de Heuvel"
Peter Brosky
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
0345 - 51 88 09

STEUNPUNT NME
Pauline Hoevenaars
Bezoekadres: 'de Heuvel'
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
0345 - 51 97 41 (di. & wo.)
0345 - 47 78 17 (b.g.g.)
p.hoevenaars@culemborg.nl

NME NATUURTUIN
Yme Jan Bosma
yjb2009@live.nl

STICHTING CAETSHAGE
Caetshage 1
4103 NR Culemborg
(tegenover de watertoren)
06-22667529 (Basjan)
website: www.caetshage.org

STICHTING DUURZAAM RIVIERENLAND
Bezoekadres: 'de Zwerfkei'
Kwelkade 1
4001 RK Tiel
0344 - 63 45 42
www.duurzaamrivierenland.nl

STICHTING WERK AAN 'T SPOEL
www.werkaanhetspoel.nl

STICHTING EVA-LANXMEER
Lodewijk van Deysselhof 19
4103 WK Culemborg
034-5568506 of
034-5568507
www.eva-lanxmeer.nl

MILIEUDEFENSIE STEUNPUNT
CULEMBORG
Frederik van Eedenlaan 30
4103 WB Culemborg
0345 - 53 30 97
www.culemborg.milieudefensie.nl

MILIEUWERKGROEP BUREN
Goof den Hartog
Kloosterlaan 15
4111 LG Zoelmond
0345 - 50 20 61

Overige clubinformatie:

HET VOGELJAAR
Via de NVWC kun je je abonneren
op het tijdschrift "Het Vogeljaar".
Abonnementkosten zijn €13,00
per jaar (i.p.v.€13,50) en worden
via de NVWC-contributie verrekend.
Aanmelden kan bij de penning-
meester.

VERBANDTAS EN -TROMMEL:
Op excursie? Vergeet dan niet vanuit
de Ketelvink de NVWC-rugtas mee te
nemen met EHBO-dosjes, instruc-
ties en belangrijke telefoonnum-
mers. Iets gebruikt? Meld dit dan bij
het bestuur via bestuur@nwwc.nl

MELDEN NATUURWAARNEMINGEN:
via waarnemingen@nwwc.nl of
via www.nwwc.nl bij waarnemingen,
waarneming.nl

AGENDA

27 augustus deadline kopij Hak-al 3

Indien deze Hak-al onbezorgbaar,
graag retour aan:
N.V.W.C.
Middelkoopstraat 1A
4102 CE Culemborg

Augustus	11	zaterdag	Plantenexcursie Goilberdinger- en Everdingerwaard
	20	dinsdag	Bestuursvergadering
	25	zaterdag	Natuur in de buurt: Excursie rondom Werk aan 't Spoel
	27	maandag	Kopijdatum Hak-Al
September	01	zaterdag	Jeugdactiviteit
	15	zaterdag	Riviervogeltelling
	17	maandag	Bestuursvergadering
	21	vrijdag	Lezing "Leden voor Leden"
	22	zaterdag	Jeugdactiviteit
Oktober	06	zaterdag	Jeugdactiviteit
	06	zaterdag	EuroBirdwatch
	08	maandag	Werkbijeenkomst Jaarplan 2012
	13	zaterdag	Natuur in de Buurt: Paddenstoelen
	13	zaterdag	Riviervogeltelling
	19	vrijdag	Lezing "Vier maal Andalusië"
	23	dinsdag	Bestuursvergadering
	27	zaterdag	Jeugdactiviteit
November	03	zaterdag	Jeugdactiviteit
	12	maandag	Kopijdatum Hak-Al
	16	vrijdag	Lezing "Stadsvogels van Culemborg"
	17	zaterdag	Riviervogeltelling
	17	zaterdag	Knotten
	20	dinsdag	Bestuursvergadering
	24	zaterdag	Jeugdactiviteit

Kijk voor het laatste nieuws op www.nwvc.nl